

ELŐFIZETÉS

MEGYÉN:
Egy évre 24 koron.
Egy hónap 2 koron.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 koron.
Egy hónap 3 h. 40 f.

BERUHÁZÁS:
4 havonta post. sz. egyszer 20 Ft.
munkán kivételével 16 Ft.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi 44 esztendői egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, december 5

December 15 ikére halasztották a bevonulást.

Budapest, december 4. Hivatalosan közlésezik, hogy mindazoknak, akiknek december hatodikán kellett volna bevonulniuk katonai szolgálatra, a bevonulásuk december 15-ére elhalasztatott.

Plevjétől délre megvertük a montenegróiakat.

(Görz bombázását folytatják az olaszok.)

Budapest, december 4. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Ujabb esemény nincs.

Olasz hadszíntér:

Az ellenség folytatta a görzi hídfő és a doberdói fensik északi része ellen intézett támadásait. Oszlaviánál és a Podgora előtt gyenge támadásokat és közeledési kísérleteket visszautasítottunk. Görz városnak bombázása tart. A Monte san Mihele-nél és a San Martinónál lévő olasz haderő támadott. Csapatunk itt is visszavertek minden előretörést.

Délkeleti hadszíntér:

Csapatunk tegnap reggel a Plevjétől délre fekvő magaslatokat rohammal vették be. Stresnavicánál is (Sjenicától délnyugatra) megvertük a montenegróikat. Novibazártól nyugatra felfegyverzett mohamedánok elfűzték a fosztogató montenegrói bandákat. Tegnap Novibazárba és Mitrovicába összesen kétszer foglyot szállítottunk be. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Pusztítjuk a szerb sereg maradványait.

Berlin, december 4. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A kilátást akadályozó vihar és esőzés az egész arcvonalon gátolták a harci tevékenységet.

Keleti hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. Az a november 29-iki orosz közlemény, amelyet a december 2-iki német napijelentés már részben helyreigazított, egyéb adatokban sem felel meg a valóságnak. Az oroszoknak Newel elleni (Pinszktől délnyugatra) rajtaütése alkalmával, amely csak odaváló származású és a mocsaras és erdős vidéken teljesen otthonos vezetőkkel volt lehetséges, hadosztályparancsnokunk az ellenség kezébe került. Más tisztjeink nem hiányoznak. Valótlan az az állítás is, hogy Kozlincénél és Czartorysknál német, vagy osztrák-magyar csapatoknak vissza kellett volna vonulniuk.

Balkán hadszíntér:

A hegységben folytatjuk a szétugrasztott szerb osztagok elleni harcainkat. Tegnap több, mint kétszerre rugott a foglyoknak és azoknak a száma, akik hozzánk átszöktek. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szerbia lekerült Európa térképéről.

Görögországra nem számít már az entente

Extratit adóstitás.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Luzano. A Giornale d'Italia, a Corriere della Sera és a Secolo hírvivatalos hírtörzásokra hivatkozva jelentik, hogy a görög kormány semmi esetre sem fogja elutasító álláspontot az entente követeléseivel szemben, hanem csupán ellenvetéseket tett, amelyeknek célja, hogy a szaloniki-i kikötő és vasút ügyében kompromisszum jeterüljön. A görög kormány szempontjában bizonyos az volt, hogy időt nyerjen, amit azonban a négyes entente jogos bizalmatlansága nem akart megengedni tekintettel arra az eshetőségre, hogy az osztrák-magyar-német csapatok Szaloniki irányában hatolnak görög területre. A görög kormány habozó magatartása persze arra is vezethet, hogy Görögország passzív magatartást fog tanúsítani anélkül, hogy kilépne a semlegességből és végül tényleg inkább fog az ellenségnek kedvezni, mint az entente-nak.

Róma. Sonnino külügyminiszter tegnap hosszú megbeszélést folytatott a görög követtel. A tanácskozáson az angol és az orosz nagykövet is részt vett. Barrere francia nagykövet csak később érkezett haza Párisból.

Muana. Monasztir parancsnoka, Wasics aiezedes a Secolo tudósítójának, Magrininek a hó elsején estekor megmondta, hogy kiűriti Monasztirt, mert meg kell szüntetni és meg kell védenie a rusnai szorosot, hogy az Albanaba vezető utat Maca-Dibra-Trubán át az Eriba szánba vonato szerb északi sereg számára biztosítsa. Wasics keserűen panaszkodott, hogy nem tudott francia és angol segítő csapatokat kapni Monasztir védelmére. Hiu maradt a reménye, amely szerint a Cserna tó orvosi bizonyos tekintetben szerb Yseri állást csinálna. Csapatok azonban bizván a szövetségesek győzelmében. Szerbia fejtámadásában az utolsó csepp verükig akarnak küzdeni.

Genf. A Petit Parisien szerint egy szerb zászlóaljnak sikerült Szalonikiba mentőn, ahol Sarraül tábornok rendelkezésére boesította magát. A franciák kénytelenek voltak Krivolákot kiűriteni, ahol roszogó menővisező munitiót, élelmiszert gyűjtöttek össze. A párisi lapok a francia Balkán csapatok átcsoportosítását írlzik.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetségesek vállalko-

zása a Balkánon programszerűen folyt le. Most már csak néhány nap kérdése, hogy Ó- és Új-Szerbia teljesen lekerüljön Európa térképéről. A franciák és angoloknak nincs más men-tenivalójuk, mint saját maguk. Montenegró is elvesztette balkáni nyereségének háromnegyed részét. Alig kilenc hét alatt a szövetségesek ellenségeiket a Balkánon megsemmisítették és olyan területről szorították ki, mint amilyen Bajorország és Württemberg együtt. Körülbelül százezer négyzet kilométernyi területet hódítottak és 160.000 szerb foglyot ejtettek.

Szofia. Ferdinánd király tegnap Szawow tábornok kíséretében Nisbe utazott. A város megtekintése után visszautazott Szófiába. Az uton a vasútvonalon dolgozó munkások között ajándékokat osztott szét. Amikor a király a szerb togyok csoportját pillantotta meg, akik egy elpusztított híd helyreállításán dolgoztak, odalépett hozzájuk és eszpenzt osztogatott ki közöttük ép úgy, mint a bolgár katonák között. A togyok, akiket e tárgyesség meghatott, a királynak élénk ovációt rendeztek.

Mozi és cirkusz a föld alatt.

— Téli a nyugati fronton. — Verdun és Toul segítségért könyörög. —

Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyőrhadszámítás, december 4.

A Cottus Lorraines magaslatai között, a melyek a Maas és a Mosel között terülnek el, elérkezett a második tél is. Az idén nagyon korán köszöntött be. Tegnap még az ősz pompájában gyönyörködött a szem a Voerwe síkságon, ma pedig már sűrű köd ereszkedett le a vidékre és a földet vastag hóréteg borítja. A Maas és Mosel között aránylag nyugalom van, ami azonban nem jelenti azt, mint hogy ha a hadviselő felek teljesen tétlenek lennének: a Combres magaslatokon robbannak az aknák, meg-megújulnak a tűzrégi támadások az Priesterwaldeben, Pont-à-Moussonnál, kézigranátok robbannak itt-ott és aknavetők dolgoznak a front különböző pontjain.

A német téri St.-Mihieleni kemény és fájdalmas nyomással nehezíti a Maasra már a múlt év október óta és hogy mennyire éri az ellenség, azt lejjobban bizonyítja az, hogy Verdun és Toul folyton segítségért könyörög. A franciák ezt ugyan nem vallják be nyíltan, sőt szívesen kérkednek, hogy ők szorították harapofogóba a német téri. Azt állítják már régen, hogy csak még egy kis szorítás kell a készen vannak az amputálással. Ezt kétszer is megkísérelték: február 13-ikától 20-ikáig Norroynál és Combresnál és április 5-ikétől huszadikáig Metzben, Marchevelienél, a Combres magaslatoknál északnyugatról, a Priesterwaldeben és Monte-Marenél. Ezek voltak Dubail tábornok harapofogójának támaszpontjai azonban a szorítás nem bizonyult erősnek.

A németek most is ugyanazon a vonalon vannak, ahol a múlt év októberében állottak és állásukat várszerűen kiépítették, úgy, hogy a mostaninál sokkal nagyobb francia támadással szemben is helyt tudnak állni. Mint a nyugati front más helyein, a két ellentel itt is várharcot folytat. Nagyszerűen kiépítették ezek a német állások. Talán a legkiválóbb állásokat egyik divízióval tapasztaltam. Egy összefüggő falu romjain keresztül vissza oda az út. Valóságos barlangszisztémák keletkeztek, amelyek a művésziességet sem nélkülözik. A földalatti labirintusban való tájékozódást főtámasz táblák teszik könnyűvé. Az utánpótlás és az ellátás, valamint az állások kiépítésére szolgáló anyagok szállítása is pompásan van szervezve. A völgyekből rögtönzött vasuti pályákon lokomotívok járnak és viszik az anyaggal terhelt kocsikat, az erdőkből kivágott szállítók ezreit szállítják a vonatok a közelben lévő fűrészmalomba. Az ideiglenesen épített utakon orosz foglyok dolgoznak, mert ezeket az utakat az eső minduntalan megrongálja.

A föld alatt igen élénk az élet, mert nem csak hogy minden kényelemről gondoskodnak, hanem még a szórakozásról is. Kit költséggel és nagy leleményességgel mozgóképszínház, valamint cirkusz is működik, amelyeknek műsoráról a katonák gondoskodnak.

Hogy mennyire „barbárok” a németek, akiret azzal vádolnak meg a franciák minduntalan, hogy ok nélkül önkredeszik a műemlékeket, bizonyítja két eset is. Egyik falu szép görög templomából, amely ki volt téve az

szertűznek, biztonságba helyezték L. Richier (1500—1567.) értékes reliejét. A st-mihieli Mihály-templomban van egy régi síremlék tizenhárom szoborral. A németek nagy gondnal beföldték ezt homokszáskokkal, nehogy a templomra hulló gránátok kárt tegyenek benne.

A fronton nagy küzdelmet folytatnak a piszok és a férgek ellen. Egy sörögvárat átalakították fürdővé, a melyben naponta ezer katona tisztálkodhatik. Egy másik nagy épületből vasóhidat készítettek, amelyben havonként 1500 marbát, kézezer disznót és 600 birkát vágnak le. J. faluban tábori kórház létesült, amelyet egy iskolában rendeztek be. Ha mindez a nagy munka a verduni és toulai ágyúk folytonos tüzelése közben történt. Az ember csodálkozik, hogy csapatunk milyen rendkívüli nyugalmat tanusítanak. Az állóharc téli borzalmai már nem féltelnetesek többé a német haderőre. Az ellenség ugyan nem hisz ebben, azonban meggyőződhetek róla, ha ahhoz való ereje lenne, hogy barlangjaikba betekintsen.

Egy „rossz” ötlet.

★

Egyik fővárosi napilapban igen érdekes közlemény jelent meg. Azt tartalmazza, hogy a szürke irodák falai közt megmozdult egy pár leány ábrándos szíve... Szomorúan, sóhajtva öszeszéjtak vajjon mi lesz ezután velük? Veleányok maradhatnak... A háboru után négy leány is jut majd egy férfire, ha ugyan mind a négy felett nem diadalmasodik valami tapasztaltabb, elvált, vagy özvegy asszony, mert az asszonyok ügyesebbek és fortélyosabbak...

Közelépett a tizenhétosztendős Vilma, aki a sok-sok töprengés között egy egyszerű eszmével jött elő.

— Ha nem akarunk veleányok maradni, úgy egyesült erővel tömörülnünk kell, megírunk egy memorandumot a azt a képviselőház elé terjesztjük. Ebben a jól megindokoltításban statisztikai adatokkal kérjük annak kimutatását, hogy a mai háboru következtében a férfiszám a nőtlen arak hiányában milyen nehézségbe ütközik. Ép ezért kérnünk a képviselő urakat, hogy tekintettel a férjhez menni kívánó leányok nagy számára és a népesség természetes szaporodása érdekében 10 esztendőig engedjék meg Magyarországon férfiaknak, hogy a mormonszokásoknak, vagyis hogy egy-egy ur három-négy, de legfeljebb öt hiteseleget vehessen magához...

Vilma kisasszony nem feledkezett meg a mai néhez megélhetési viszonyokról sem és azt ajánlotta, hogy a mormonurak hivatalnok — feleségei (mert szerinte legnagyobb részt ezek lesznek) tarták meg továbbra is állásaikat és fizetéseikből a mormoncsalád háztartási költségei fedezve lesznek.

Nagyon szép proposíció ez kedves Vilma-kám, hanem legyünk csak előbb tisztában a mi magyar asszonyainkkal. Ne feledje el, hogy a mormonurak feleségei sűrű fátyolba burkolóva vonulnak el a külvilág elől és rabzolga módra végzik dolgukat a ház körül. Ilyen mormonháza ide-

gen férfinek bejőni tilos. Vagy ha valami különös körülmény mégis úgy hozza, hogy kézen férfi jelenik meg a küszöbön, kopognia kell és csak úgy meket tovább, ha előbb a „férj” megengedi.

A magyar nőben látszik a vér, ez élni, élni akas! Mert nemcsak az az élet, amit a szív funkcionálása végez, hanem az igazi élet odakünn van a külvilágban. Mulatni, szórakozni szeret a magyar asszony! De nem egyedül. Es természetes is. Az egyedüllet társasága az unalom. Az igazi szórakozás a külvilágban van: a férj oldalán... A magyar asszony megkívánja, hogy férj-ura becézze, kényeztesse, hogy ő legyen előtte mindig a legszelebb, az örökös ideál...

Vajjon, hogy eszeledjék a magyar többnejű férj? Melyiknek pózoljon először? Melyikkel jelenjen meg a külvilágban? Mind a négygyel, vagy ötlet? Ez kissé furcsa lenne. Ha meg felváltva vinné őket, addig az otthonmaradottak sugódnának. Így lenne ez, tudom, biztosan. Mert mindegyik lelke mélyén ott vibrálna egy érzés, mely leszeretné gyűrni a többi, mely démonként diadalmaszkodni szeretne a többi felett, hogy ő legyen az egyetlen, az „igazi”, akit szerelemmel szeret a „magyar” mormonférj... Dehogya férnétek meg egyetlenesben egymás mellett ti asszonyok... Ellenések lennétek egymás szemében, ha egyiket vagy másikat valami szépet, újat pillantásatok meg. Heves harc fejlődne ki közöttetek és a győzelem pálmáját egy-egy újabb tolett formájában szándékoznátok a férj elé vinni...

A győzelem csak egy asszonyé lehet. A négy-öt közül csak egy lehet az, akit a férj nemcsak a formai házasságkötés, hanem szerelem is fűzi... Vajjon, melyik lesz ez az egy? Ez a legnehezebb, a legötöttebb probléma! — Szerelemmel szeretni csak egyet lehet — ez már a természet örök törvénye...

Hogy képzelitek a háztartás kérdését megoldani? Kinek legyen a legtöbb szava? Ki dirigáljon, ki parancsoljon, ki végezze a bevásárlásokat? Minden bétén más? Kifogásokat egymás bevásárlásait. Ha vendéget kapna az egyik, terhére lenne az a többinek? Mit csináljon ilyenkor a férj? A vendégnek pózoljon vagy a feleségeinek udvaroljon? Mindkettőt kellene tennie, hogy teljesen korrektül eszeledjék. Viszont ez nehéz, különösen akkor, ha a férj előfordul a napi elfoglaltsága után pihenni vágyik. Mert jól esik ám olykor-olykor a férjcskének egy kis pihenés is. Az ember nem lehet mindig úgy diszponálva, hogy kedélyes legyen. Olyan jó is néha egy kis esőnd, félrevonulva teljesen egyedül pihenni... A négy öt asszony között talán egy kettő szó nélkül belenyugodna ebbe, de a harmadiknak vagy negyediknek már kifogása lenne, az ötödik pedig talán éppen szeszélyes természeténél fogva hangos kifakadásokkal lépne a csöndet kereső férj elé...

Ha alaposan átgondoljuk a helyzetet, nem is oly remítő, mint ahogy ezt ti lányok látjátok. Hiszen háboru előtt sem nősültek oly arányban a férfiak, mint amennyi nősülésre való férfi élt a nagy világban. A legtöbb férfi meghaladta a 32-35 évet és még mindig nőtlen volt. A férfiak között oly sok az agglegény és a mai divat egyenesen a saját vesztébe sodorja a leányt. Mert félnek ám ettől a férfiak! Va ósagos gond egy asszony öltöztetése. Talán a háboru után egyszerűbb, gazdaságosabb divatot eszelnek ki a nők, ami bizonyára csak hasznára fog válni a magyar leánynak!

Aztán ne feledkeztek meg, hogy nagyon sok olyan férfi marad a háboru után, akik nem iszonyodnának a nősülettől, akiknek egy gyöngéd nő mosoly, egy őszinte szó, egy szerető szív egy egész világot jelentene... Ezek azok a csenka vitézek, akikről már egyszer megemlékeztem az „Aradi Közlöny” hasábjain.

Most tehát ismétlem:

Lányok! Ne esztétikailag vizsgáljátok az „ilyen” férfit. Legyetek kedvesek, odaadók e jó vitézekhez. Értünk, értetek küzdött ő! Habár csak egy lába is van, vagy félkezű, vagy tudom is én milyen külső nyomot hagyott rajta a háboru, azért ne keljen szegénynek attól rettgennie, hogy most már őt nem fogja megérteni a nő, hogy most már az ő számára nem nyilhat — szerelem... Hiszen a szíve csak ép úgy dobog, mint azelőtt, amikor még maga is hódítani tudott... A szíve megmaradt, az csak a régi, nő után vágyódó férfi szív marad...

Lia.

Berlin Temesvár — Konstantinápoly Temesvár

(Két világ találkozása véres csaták után. — Megsemmisült a szerb túzéréség. — Athénben a német befolyás került felül. — Kítakarodik az entente Szalonikiből.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Szófia—Athén, december 4.

Expressvonalok ha találkoznak . . .

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti: Előreláthatólag a jövő héten Berlinből és Konstantinápolyból egyidejűleg elindulnak az első expressvonalok, amelyek Temesvározt találkoznak, ahol nagy ünnepségek lesznek. Az áraforgalmat hetenként két tehervonat fogja lebonyolítani. Az Anatóliában fekvő nyers és élelmiszerünk továbbításának megkönnyítése céljából Németország tiz mozdonyt és két száz teherkocsit becsatolt az anatóliai vasut rendelkezésére.

Priazrennél semmisülték meg a szerbek.

Szófia. A szerbek utójára Priazrennél fejtettek ki komoly ellenállást. Innentől menekülésük panikszere volt. A könnyű ágyukat kivéve, itt már a szerbek a tűzéréstől semmit sem tudtak megmenteni. Annyi idejük sem volt, hogy ágyukat megsemmisíthették volna.

Optimista az entente.

Rotterdam. A Daily Telegraph athéni tudósítója jelenti: A német kormány nagy nyomást fejt ki a görögökre, hogy az entente követeléseit ne teljesítsék. Az entente ellentetei mindent elkövetnek, hogy az entente csapatok helyzetét Szalonikiben tartathatatlanná tegyék és Szalonikiből távozásra kényszerítsék. A helyzetet az entente körökben külföldön optimistakusan fogják fel.

Szaloniki kiűrtetését tanácsolja Görögország.

Genf. Athéni jelentések szerint a diplomáciai körökben a helyzetet igen komolynak tartják. A görög vezérkarnak azt vetik a szemére, hogy az ententtel a tárgyalásokat tudatosan halogatja. A görög kormány tekintettel arra, hogy a szerbek megsemmisítése folytán a balkán expedíció tárgytalanná vált, az ententnek Szaloniki kiűrtetését tanácsolja. Az Echo de Paris szerint a francia és görög intézkedéseket a görögök ellen megszigorították.

Rendet teremt a monarchia Albániában.

Luano. Az olasz közvélemény egyre növekedő aggodással fogadja a balkáni harcok színteréről érkező híreket. Ma már bizonyosra veszik, hogy a középponti hatalmak Albániában rendet fognak teremteni.

Ez természetesen Olaszország balkáni aspirációinak végső letörését jelentené. Az olasz sajtó egyrésze hevesen támadja a kormányt, hogy idejekorán nem intézkedett a fenyegető veszedelem elhárításáról. Ma már későn érkezik minden mentő akció, mert — így tudja az olasz sajtó — 150.000 főnyi szövetséges had közeledik Ochrida felé és e tö partvidéken ellenálhatatlanul nyomul előre és söpri maga előtt a szerb sereg

maradékát. A menekülő szerb sereg ékként szorul az üldöző hadak és a tengerparton levő gyenge olasz erők közzé, ezeknek akcióját megbénítja, sőt a szó szoros értelmében bele rohan az olasz hadba s ennek sorait végzetesen megbonthatja. Mennél több olasz katonát tesznek partra Valonában, annál nagyobb a bomlás veszedelme.

Oroszország nem számít már Romániára.

Genf. A Temps, melyet általában az orosz kormány szöcsövének tartanak, pétervári tudósítója táviratát közli, mely szerint az orosz kormány lemondott minden további kísérletről, hogy Romániát a semlegességgel ellenező magatartásra bírja.

Kormánykörökben határozottan meg vannak győződve arról, hogy Bratianu miniszterelnök kitart szigorú semlegességi politikája mellett, amit a király trónbeszéde is megerősít. Azonkívül olyan kabinetválság is valószínűtlen, mely a román politika megváltozását jelentené.

„Nem dől össze a világ, ha Vilmos császár Konstantinápolyba megy“.

Kopenhága. A „Politiken“-nek jelenti Londonból: A „Times“ katonai szakértője az általános hadihelyzetről írván, azt a reményét fejezi ki, hogy a németeknek egyelőre nem fog sikerülni sem a Dün-vonal elfoglalása, sem a további előnyomulás Rovno vidékén, s az oroszoknak idejük lesz, hogy a tél folyamán itteni fontos pozícióikat visszafoglalják. Egész Oroszországban éjjel nappal gyártják a fegyvert és a lőszert és valóságban örület volna, ha a négyesszövetség most békére gondol.

A nyugati fronton ugyan nagy német haderő áll készen és senki sem tudhatja, hogy a németeknek nincs-e szándékukban nagy téli háborút kezdeni, azonban a szövetségesek szembeszállnak ezzel is. Mi vagyunk számban erősebbek és jól el vagyunk sáncolva.

A többi frontot is szem előtt tartva, — írja a lap — bár hadállásaink nem valami előnyösek, mégis minden okunk meg van arra, hogy jó reménnyel tekintsünk a jövő elé. A németeknek a Balkánon való előnyomulása igen szerencsés tükértálya volt, de nem valószínű, hogy a németek néhány hadtestnél nagyobb erővel nyomulnának túl a Boszporuson. A német vezérkar jól tudja, hogy rossz stratégia a haderő megosztása. Egyébként a világ nem fog összedőlni, ha Vilmos császár Kon-

stantinápolyba megy. Csak próbálják meg a németek tengeren vagy szárazföldön túlyomolni a Boszporuson ez csak nekünk lesz előnyös. Még ha ötszáz ezer embert kellene is elvinnünk ellentük s még oly nehézségeket okozna is az ehhez szükséges óriási szállítóflotta felszerelése, megteszük ezt is, mert biztosak vagyunk abban, hogy Keleten miénk lesz a siker.

Meglehet, — írja végül a lap föltűnő betűkkel — hogy még sok keserű napot fognak megérni addig, míg elérjük azt, amit kívánunk, de nyugodt bizalommal tekintünk a jövő győzelem elé.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 2 órakor.

Kopenhága. A párisi lapok az orosz katonai helyzet rosszabbodását látják. A szövetségesek erősítéseket kaptak, különösen nehéz tűzéréséggel. Ova intik az orosz vezetőséget, hogy vigyázzon.

London. Az alsóház tegnapi ülésén Lynth nacionalista képviselő kérdést intézett a kormányhoz az iránt, hogy milyen nagyok az angolok veszteségei a nyugati hadszíntéren és a Gallipoli félszigeten, továbbá, hogy mennyire vitték a csapatok előbbre arcvonalukat? Tennant államtitkar válaszában remutatótt arra, hogy nem célszerű az arcvonal mai helyzetéről hivatalos közléseket tenni. Ami a veszteségeket illeti a nyugati fronton és a Dardanelláknál, az angol, indus és kanadai csapatok mintegy 95.000, az ausztráliai csapatok 25.000 embert vesztek el a legutóbbi három hónap alatt.

Lyon. Lapjelentések szerint a francia minisztertanács elhatározta, hogy törvényjavaslatot terjeszt a kamara elé, amelyben a kereskedelmi flotta növelése céljából 50 hajó megvásárlását ajánlja. A hajókkal szén, fagyasztott hús és petroléumot fognak Franciaországba szállítani.

Konstantinápoly. A török hadsereg Mezopotámiában újabb sikert ért el a két tizenöt centiméteres ágyukat ter szerelt angol ágyunaszadot szakmányolt.

Luano. Sonnino a képviselőknek bizalmasan kifejtette azokat az okokat, hogy miért tartja szükségteiennek a hadüzenetet Németországnak. A részletek nyilvánosságra még nem kerültek.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti Szófiából: A bolgár bankok a szerb ezüstpénzt hetvenöt százalékkal, a nikkelpénzt ötvennel fizették ki, míg az osztrák-magyar bankok mindegyike csak ötven százalékot adott. Németország egyáltalán nem fogadja el a szerb pénzeket. A bolgár minisztertanács ennél fogva elhatározta, hogy a szerb papirpénzt egyelőre nem fogadja el. A bolgár pénzügyminiszter intézkedett, hogy az összes szövetséges hadseregeknek, tiszteknek, legénységnek küldött áruk vámmentesek legyenek.

Alexa Mihajlovics az aradi kórházban.

— Saját népüket gyilkolják és rabolják a szerb katonák. — Az átlőtt lábú gyermek vádjai vérei ellen. —

Aradi Közlöny tudósítói.

Arad, december 4.

Tegnap reggel egy sápadt arcu, fekete szemű, szurós tekintetű, alig tizenöt éves fiút hoztak súlyosan sebesülten a Szerbiából érkező sebesültekkel együtt az aradi kórházba. A fiúra Szerbiában előnyomuló katonáink találtak rá, valahol Pozsarevác környékén, egy kis faluban. Lába át van löve és a seb már üszkösödésbe ment át, mikor megtalálták. A saját vérei, a szerb katonák lötétek keresztül a mindjárt, mihelyt katonáink kersei közé került, gondos ápolásba vették, elszállították, mert megállapították, hogy nagyobb műtét végrehajtására lesz szüksége. Így került Alexa Mihajlovics az aradi kórház sebészeti osztályára, ahol holnap megsérült lábát el fogják távolítani testétől. Munkatársunk felkereste a kis sebesültet, aki szomorú szarancsólanságának előzményeiről a következőket mondotta el:

— Rettenetes napjaink voltak azok, amikor a mieink megkezdtek a visszavonulást, a monarchia katonái elől. Apámmal, aki már egészen öreg, tehetetlen ember és anyámmal Sianában lakunk, ahol kis házuk van és abból élünk, amit kis földünk megtermel. Az utolsó hetekben rettenetes nyomorúság szakadt mindnyájunkra, mikor a monarchia katonái elől a mieink megkezdtek visszavonulásukat. A visszavonulók egy szép napon érkeztek hozzánk is. Éjjel volt mikor az egész falu óriási zivajra ébredt. A mi katonáink voltak, akik

rendetlenül rohantak városba a községen s az egyik versenyzett a másikkal azon, hogy menőnél több házába törjön be utközben. Arra ébredtem, hogy négy katona törte fel ajtónkat. Azt gondoltam, hogy az ellenség csaperei, de négy magyar, számos szerb katona volt. Világot gyújtottak és az egyik apámhoz fordult és felszóltatta, hogy adja át rögtön az összes pénzét, mert addig nem hagyják el házákat. Mikor apám kijelentette, hogy ő is szegény ember s nincs pénze, minden sző méltán neki estek, lerántották az égyről s verték, ütötték és rugdosták, ahogy csak tudták. Ezután acyám került sorra. Mikor láttam, hogy én is veszélyben vagyok, feluerottam s ki akartam szaladni, de utánam löttek és el is találtak. Órákig hevertünk eszméletlenül a rablók elvonulása után.

Reggelre hallottuk, hogy minden házat kifosztottak s igen sok embert meg is öltek. Az ellenség katonaik csak napok múlva érkeztek el hozzánk s addig sebecs mindíg súlyosabb lett.

— Szerbiában borzalmas nagy a nyomor. Hónapokoz keresztül csakis máliból élünk, más enni valót nem is lehet látni. Azzal, hogy mi fogunk-e győzni vagy nem, már rég nem törődik senki. Szerbiában az otthon levők csak abban bíznak, hogy miután rosszabb nem lehet a helyzetük, egyszer csak jobb lesz, akárki lesz is az ura a szerb népnek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután: „Bob herceg” Este: „Tiszt urak a zárkában”.
Hétfő: „Nagy Művész est”, a katonák karácsonyi ajándékára.
Kedd: „Legénybucsu”, I-ső kiosztás.
Szerda: „Ártatlan Zsuzsi”.
Csütörtök: „Évike” újdonság, először.
Péntek: „Évike”.
Szombat: „Buxsi”, új betanulással.

* A Kőlcsey Egyesület negyedik zsúrja vasárnap, december 5-én délután öt órakor lesz a kultúrpalota nagytermében és azt a rendezőség teljesen a magyar zenének szenteli. A zsúr műsora a következő:

1. Wagner József dr.: A magyar népdal a zenében.
2. Simonffy, Dankó, Fráter, Lányi, Kun dalból: Kövfy-Szemere: Az uezeki szorosban. — Az új „Seprik a pápai utcát”: Bányász: Borda: Dr. Wagner Bajza: Sónajtás. Énekli: Román József, zongorán kíséri Wagner József dr.
3. Haydn: Rondo all engeroze. Előadják zongorán Robitzek Magda, I. hegedűn Wagner József dr., Baráth Dezső, II. hegedűn Keller Bence, Geller Máttyás, brácsán Robitzek Samu, cellon Unger Ernő.
4. Jambor vonósnégyes I. Allegro cantabile III. Scherzo. Előadják: Wagner dr., dr. Wagnerné Robitzek Samu és Unger Ernő.
5. Erkel: Hattyúdala a Hunyadi László operából. Előadja: zongorán Löwinger Magda és vonóhangszereken mint a 3. számmal.
6. Lányi-Petőfi: Falu végén kurta korcsma. Előadja Wagner József dr. vezetésével az aradi női felső kereskedelmi iskola és a városi zenede nő-

vendékeiből alakult női kar. A szöveget éneklik: Kereay Mariska, Strasser Adél és Szabó Erzs. Zongorán kíséri: dr. Wagner József dr.

* Volt aradi tanár színműírói sikere. Pozsonyban — mint az ottani lapok írják — Polgár Gy. Ödön dr. kir. kat. főgimn. tanárnak „Az élet útjai” c. mmel 5 fe vonásos társadalmi színműve került színpadra nagy sikerrel, melynek alapján a kritikusok szép színműírói jövőt jósolnak. A darabhoz P. Mocik Felicián, Erőgyes főherceg udvari papja, művészeti énekszámokat szolgáltató. Miután a szerző a h. téren levő katonák javára mindennemű tiszteletdíjról lemondott, a sorozatos előadásokból tekintélyes összeg jut karácsonyi ajándékokra vitéz katonáinknak. A darabot külön ingyenes előadásokat is rendeznek a Pozsonyban ápolott több ezer sebesült katonáknak.

* Hangverseny a rokkant katonák javára. A december 12-i filharmonikus koncert iránt megnyilvánuló nagy érdeklődést a jótékony cél mellett az a körülmény is megmagyarázza, hogy a filharmonikus zenekari hangversenyek az utolsó tíz év óta, mikor Zellner Sándor karnagy vette át a vezetését, oly népszerűek lettek, hogy a háborús viszonyok ellenére is folyton az iránt kérdezősködnek a nagyszámú aradi zenebarátok: mikor lesz a legközelebbi filharmonikus koncert, ki lesz a szólista, mi lesz a műsor? stb. A jövő vasárnap hangverseny iránti érdeklődést a zenekar műsorán kívül a szólistául fellépő operabékes, Kálmán Oszkár a m. kir. Operaház tagja is érthetővé teszi. Míg ugyanis tenorista és baritonista minden esztendőben megfordult Aradon, addig basszistát mintegy két évtized óta nem hallottunk. Pedig a férfiorganum legbecsebb regisztere a basszus, melyet csak az orgona

buzása, vagy a cselle mélyebb hangjai tudnak utánózni. A részletes műsor a napokban jelenik meg. A jegyvásárlás 6-1 kor. árak mellett) már is életük folyamatában van Moherhag és Fia cégnél (Andrássy-ter 14)

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárakkal a legkevesebb operettek egyike, a „Bob herceg” kerül színpadra, ugyanabban a szereposztásban, mint leutóbb; főszereplők Horváth Mici, Járás B., Barics, Győző, Fülöp Irma, Szász Anna, Polgár stb. Este 7 és fél órakor rendez helyárakkal a „Tiszturak a zárkában”, nagy operett van műsoron Főszereplők Horváth Mici, Járás B., Járás S., Benkőné, Barics, Polgár stb. A hétfői nagy művész-estély teljes műsora össze van állítva, lesz ének, tánc, kupa, az estét a os. és kir. 83. gyalogezred zenekarának nyitánya kezdi meg. Zellner Sándor karnagy vezénylete mellett, utána Janovics Jenő dr., a holozvári Nemzeti Színház igazgatója tartja nagy szabású beközöntőjét, majd Auguszto Ferenc trombita-művész tartja előadását zenekar kísérete mellett és színpadra kerül Földes Imre kitűnő vígjátéka „A Pardon” kitűnő szereposztásban. Jegyek előre válthatók az összes előadásokhoz a színházi pénztárnál.

* A kicsinyek a kultúra szolgálatában. Már nagyban fogynak a jegyek azon kis gyermekelőadásra, amelyet az isr. fiú- és leányiskola tantestülete ma vasárnap, délután négy órakor tart meg az Öregek Otthonában. Zene számok, karének, szavaltat és tánc tarkítják a kedves műsort. Jegyek a pénztárnál is válthatók.

* Az orléáni szűz (Történelmi háborus dráma) ma vasárnap az Erzsébet-mozgásházban. Jeanne d'Arc tragikus története. Ez a film egyike a legkiválóbbaknak, amelyet a mozi technika csak produkálni tudott, látjuk a francia-angol hadjárat legzímesebb epizódját. Hatalmas tömegek mozognak, a régiszek legjobb tudása által előtűt kosztümökben, úgy, hogy a kép teljesen az élményesség erejével hat a nézőközönségre. A darabot betölti az orléáni szűz mátyahalála, amely jelenet maga is erős drámaiság. — Legközelebb szerdán, december hó 8-án, Az arany skarlátus kalendos dzauncel dráma és a Don Juan szerződése fa tisztkus drámai slágerek.

* Ezt láttam... Ez slatt a cím alatt a szerző aróképeivel a címlapon Brázav Emil háborús írásai jelennek meg összegegytve. Brázav Emilt, az Aradi Közlöny volt berlini munkatársát jól ismeri a közönség, kvalitásait felesleges most újra felfedezni. Még annyit, hogy ezekben az írásokban egyszerű képességgel tudja megelőveníteni az öldöklő harcot a szerző annak minden hangosan felsíró fájdalomával, tomboló örömeivel együtt. A könyv minden sorából kiérzik, hogy a szerző maga is katona, végigküzdötte a harcokat, nem párhelyből nézte őket.

* Henny Porten és Fröhlich Elza az Apolló hétfői műsorán. A mozi két legszebb és legbájosabb női starja: a német Henny Porten és a dán Fröhlich Elza hétfőn egy műsoron lépnek fel az Apollóban. Fröhlich Elza a Nordisk szenzációs újdonságának: A nyugati lányának a főszerepét játsza, Henny Porten pedig a Messter-filmgyár „Sose meyegek férjhez” című végtelenül kedves és szellemes 3 felvonásos vígjátékban nyújt pompás játékot. A két mozidiva egy műsoron való fellépése bármelyik világvárosi mozi színháznak is nagy szenzációja lenne. A páratlanul álló műsor előadásai nem folytatélagosak. 3

* A kétlelkű ember az Apolló vasárnapi műsorán. Va ósággal emberáradat ostromolja két nap óta az Apolló-színház pénztárát. A műsoron levő nagy Nordisk-kép: A kétlelkű ember kelti ezt a páratlanul álló érdeklődést. A zsufolt nézőtér, akár tegnap, ma is tomboló tetszéssel fogadta a rendkívül érdekes s megkapóan szép Nordisk-drámát. Vasárnap utóljára mutatja be az Apolló A kétlelkű embert s ezzel együtt a harcéri felvételek nagyszerű sorozatát. 3

* Új énektanár Aradon. Gellinek Lóty, bécsi zene tanár Aradon telepegen magánórákban oktat zeneelméletet és műveket. 4754

Románia nem fél az orosz fenyegetéstől.

Bratianu szilárdan követi a kamara többsége. — Bluff az oroszok balkáni akciója.

Tudósított.

Bukarest, december 4.

Hogy Romániában, a központi hatalmak javára milyen előnyösen változott meg a helyzet, erre valianak a Rumänischer Lloydnek alábbi, érdekes sorai:

„Sokan azt hitték, hogy Titu Majorescu, a központi hatalmak ezen hü barátja és Románia egyik legkiválóbb államférfiai nem fog részt venni a román belpolitika szenvedélyes harcaiban. Ugyiátszik azonban, hogy Majorescu ennek az ellenkezőjét látja szükségesnek. A bukaresti békekongresszus érdemes, vol' emőke tegnap már korán megjelent a szenátus ülésén és több szenátorral diskussziót folytatott.

Majorescu elhatározta, hogy Marghilomannal egyetemben a leghatározottabban támogatnifogja Bratianu bölcs politikáját.”

Érdekes külügyi interpellációk a román szenátus előtt.

Bukarest. A román kamara tegnap délután tartott ülésében megválasztotta a trónbeszédre adandó választ megszerkesztő bizottságot, továbbá a pénzügyi-, költségvetési-, kérvényi bizottságokat. Ugyancsak tegnap délután ülést tartott a szenátus is. A különböző bizottságok megválasztása előtt interpellációkat jelentettek be a többek között: dr. Jonescu Toma tanár interpellációt intézett a miniszterelnökhöz és a belügyminiszterhez, dr. Sion az egészségügyi szolgálat főnöke ügyében, aki a „Moldova“ című lapban a négyesszövetség ellen cikket írt. Argetoianu C. az iránt intézett interpellációt a miniszterelnökhöz, hogy minő intézkedéseket szándékozik tenni a csődbe jutott politikával szemben, amelyet eddig követett, hogy biztosítsa az országot és megszabadítsa a nemzetet? A bizottságok választása után az ülés véget ért.

Bratianu és többsége.

Bukarest. Mielőtt a román képviselőház az alelnököket megválasztotta volna, Bratianu miniszterelnök rövid értekezletre hívta össze a többségi párt tagjait. A miniszterelnök a bel- és külügyi helyzetre vonatkozó felvilágosításokat adott a képviselőknek és hangsúlyozta annak a rendkívüli fontosságát, hogy a többség most szilárdan álljon a kormány mellett. Bratianu kérelmét a képviselők lelkes éljenzéssel fogadták és teljesítették, amit az alelnök választásoknak impozáns többséggel való megejtése igazol a legjobban.

A veriorovai—orsovai összeköttetés.

Bukarest. Hivatalos helyről jelentik, hogy Veriorova és Orsova között létrejött a vasuti összeköttetés. A vonatok azonban, tekintettel a szerbiai hadműve-

letekre, egyelőre csak bizonytalan hírséssel közlekedhetnek.

Bluff az oroszok balkáni akciója.

Bukarest. A bukaresti lapok mai számaikban a Konstantinápolyban megjelenő előkelő török ujságnak, a Taninnak következő nagyérdekű fejtegetéseit reprodukálják:

Több napi ott tartózkodás után, mely idő alatt a csapatokat megszemlélte, a cár elutazott Besszarábiából. A négyesszövetség barátai, akik a szerbek letiprása miatt most halkszavúakká váltak, megragadják az alkalmat szavuk hallatára, amennyiben a cár renii utja kapcsán kijelentik, hogy *eterkezett az oroszok balkáni intervenciojának ideje.*

Egészen felesleges rámutatni, hogy még az entent optimizmusban utazó specialitásai is jól tudják, hogy milyen nehéz dolog ennek az intervenciónak a kivitele. Ezért beszélt olyan tartózkodással az entent sajtó Oroszország balkáni expediciójáról és kijelentette, hogy egyedül Olaszország van abban a helyzetben, hogy a Balkánra segítséget küldhet.

Valóban nagyon nehéz elképzelni, mily módon interveniálhatna a Balkánon Oroszország? Ezt ugyanis csak két módon tehetné. **A Dobrudzsán keresztül, vagy a feketetengeri boigár partokra való kihajózással.**

Románia, írja a török ujság, amely a háboru legkedvezőbb pillanataiban sem engedte meg az orosz csapatok átvonulását területén, annál kevésbé fog erre ma engedélyt adni, amikor a négyesszövetség katonailag, diplomáciailag verve van. Oroszország pedig, amely olyan különböző bajokban vergődik, sohasem fogja merészlni a román kormány akarata ellenére lábát román földre tenni.

Marad tehát a fekete-tengeri expedició. Ez a mód azonban teljességgel kivihetetlen, mert Oroszországnak sem elegendő szállító hajója nincsen ezen célra, sem pedig a flottája nem elég erős, amellyel az akciót támogatni kellene.

Joggal felvetődhetik tehát a kérdés, mi célja van a besszarábiai orosz csapat-összevonásoknak? Erre csak két feltevessel lehet válaszolni:

1. A négyesszövetség az athéni kabinetet akarja megfélemlíteni;

2. Oroszország, miután a négyesszövetség tekintélye a Balkánon egészen alászállt, komolyan tart Romániától. Nagyon valószínű tehát, hogy a besszarábiai orosz koncentrációknak nem az athéni tárgyalások képezik az alapját, hanem azok igazi koncentrációk — Románia ellen.

Bukarest. A „Seara“ a besszarábiai orosz blóffról így elmélkedik:

„A blóff kettős célt szolgált: Romániának a moszkoviták oldalára való rántása megfélemlítés által és Bulgária haderejének elvonása a

szerb hadszíntérről. Szasszanov orosz külügyminiszter akként képzelődött, hogy Románia közvéleménye egy orosz hadsereg közelléte által tűzbe jön és a kormányt a semlegesség feladására kényszeríti. Nálunk, Romániában azonban csak a „naivak“ hittek abban, hogy Oroszország jön. A megfontoltak nyugodtan maradtak. Tudták, hogy Oroszország nem jöhet. Ma már egyáltalában azt is kétségbe vonják, hogy az orosz cár Reniben volt. A terv különben szépen volt kidolgozva, de nem volt keresztülvihető. Szasszanov újra verecséget szenvedett. Romániát nem lehetett elámitani, sem elcsalogatni. Ha Oroszország olyan erős volna, sokat is törődnek Románia semlegességével. Egyszerűen azt mondaná: vagy, vagy! Amint 1877-ben is tette. Resinél csak egy maroknyi orosz csapat volt, a kis népek oltására áldozatul szarva. Románia nem ugrott a csapatába és ezzel megmentette ezeknek az orosz katonáknak is az életét.”

A fekete gentleman vallása.

(Magyarrá lett néger a hadseregben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, decembe 4.

Robinson James az amerikai állampolgár a „coloured gentleman“-ok alfajához tartozik. A színes gentleman valahol Washingtonban látta meg a napvilágot s kilenc év óta tartózkodik Magyarországon. Polgári foglalkozása soffőrség. Ilyen minőségben volt már Kolozsvárott, Nagyváradon, Désen, Gyulafehérvárott s hamarosan egész jól megtanult még magyarul is. Ez utóbbit valószínűleg a gyengébb nemmel való sűrű érintkezésben, mert tudni kell azt is, hogy a fekete Jemmynek negy szerencsése volt a nők körül. Mikor kitért a háboru, Jemmy szolgálatot akart tenni második hazájának s önként jelentkezett soffőrnak. Fél évig barangolta, mint egy auto-ordonánetszt soffőrje a harcereket északon és délen, aztán beteg lett s kórházba került. A mult hónapban Aradra vetette a sors. Jemmy szerencsése fia s így hamar akadt állása és — nője. Állása a Merta-gyárban, ahol ügyes géplakatosnak bizonyult, nője pedig egy szép kis szobacica személyében. Jemmy szépen keresett és jól élt, mégsem islett neki az itthoni békés élet. Tegnap újra jelentkezett a gyárhoz beosztott századosnál, hogy ismét katonai szolgálatot akar teljesíteni, mint soffőr. A jelentkezésnél szóba került mr. Robinson James nacionaléja. S ekkor különös dolog derült ki. Mikor a vallás kérdése került szóba Jemmy izegve, mozogva, szerényen — ha tudott volna, bizonyára el is pirul — jegyezte meg:

— Zsidó...

Egy izraelita néger! Végre olyasvalami, ami Aradon „még nem volt itt.“ Jemmyt faggatni kezdték, kiderült — amit nőinek bizonyára már rég bevallott — hogy Jemmy tényleg zsidó, kedves papája és mamája, akik szint'oly színes bőrű gentlemanok voltak, mint ő, szintén a Sion-hegyen kinyilatkoztatott vallást követték.

— Amerikában sok néger zsidó lenni... — mondta nevetve Jemmy.

S a derék zsidó-néger, vagy néger zsidó hétfőn, vagy kedden már utazik Klosterneuburgba, ahol újra valamelyik katonai auto kormánykerekét veszi át.

S Jemmy most már mindenkinek boldogan ujságolja:

— Ujra a frontra menni, de most már nem jönni vissza, míg érdemrendet nem kapni,

Minden aradi lakost a város biztosít baleset ellen.

— A műszaki bizottság súlyos mulasztása. — A vizen gazdagszik a város. — Városi üzem a polgárság ellen. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4

Nincs bus, nincs esir, nincs tojás és ki tudná megmondani, hogy még mi nincs ebben a keserves háborús világban, ellenben van baleset-biztosítás. Ha valaki Aradon eltöri a lábát, vagy a nyakát a város rossz járdáin, akkor kap harminceszer koronát — a város. Ha tömegesen történik baleset, akkor összesen százezer koronát fizet a biztosító társaság a törvényhatóságnak. Mind a hatvanháromezer aradi lakos, aggok és özvegyek, asszonyok és leányok, mind nyugodtan járhatnak kelhetnek a tavakkal és tölcsérekkel szagztatott aszfaltutakon és a tél jege se okozzon gondot, mert aki elcsuszik és a lábát töri, még a város iránti polgári kötelességet is teljesít, mert igen jó üzletet sikerült a törvényhatóságnak szereznie. A város kap a reá nézve legjobb, tehát a szerencsétlenség legsúlyosabb esetében harminceszer koronát és a rokkantnak fizet annyi, a mennyit. Például 26 koronát havonként. És mindezt köszönhetik az aradiak az Aradi Közlöny földrajz-tudósának, aki legutóbb a Matzky-tavat felfedezte egy expedíciós útján és ezt az aradi poklok fenekét a tanács figyelmébe ajánlotta. A műszaki bizottság ma délután Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésén, a tanács megkeresésére foglalkozott egy biztosító társaság ajánlatával, aki egy újfajta szavatossági biztosítást ajánl megmondani a magyar városokban és Aradot szemelte ki utóbból.

A lényeg az, hogy minden aradi lakos, továbbá minden városi alkalmazott, aki a törvényhatóság fizetésénél szolgál, az biztosítva van baleset ellen, ha a város évente 480 koronát fizet. A lakosságot érő baleset származhatik abból is, hogy az utcák kövezete rossz.

A bizottság egyhangú helyesléssel fogadta az ideát, tekintettel az aradi járdákra és a ház mesterek hanyagságára.

— És a Matzky-tóra — érvelt Fényes Dezső.

— Ugy van, — mondotta Szathmáry János, — aki évek óta sürgeti a járdák javítását. Utasították is az üzemigazgatót, hogy tárgyaljon a biztosító társasággal és a kötvényben külön kösse ki az összes járdák hibáit, mert a város a burkolat fenntartását maga végzi és nincs szerződéses vállalkozója, akire a felelősséget átráthassa. A tanácsnak pedig azt javasolja a bizottság, hogy még a jövő heti közgyűlésen proponálja az üzlet megkötését, mielőtt a szigorú tél beáll és a járdákat jégvért borítja.

Ha ez az intézkedés kellemesen érinti a polgárságot és szinte csalogató lesz a jövőben arra, hogy Aradra vonzza az új hasát keresőket, annál kellemetlenebbül hathat ez a műszaki bizottságnak az az elhatározása, hogy megszüntette a kedvezményes áru vízszolgáltatást. Ez az első reform, amely a vízvezetéknel történik, mióta városi fizetnek fizethetjük. Arról, hogy a vízdíjakat leszállítják szó sincs. Ellenben a legjobb alkalmat megragadta a bizottság annak bizonyítására, hogy a közönség önmaga ellen követ el bűnt, ha valamely üzem városiasítását követeli. Ugyanez a mű-

szaki bizottság, amely ma kimondotta, hogy szentül csak közhasznú és kulturális intézményeknek, kórházaknak és a katonaságnak ad kedvezményes áron vizet és a pauszát megszünteti, mert a „vizmű kicai“ ahhoz, hogy a polgárság érdekeit is szolgálja ugyanez a bizottság megtelepedett az ipartelepekről. Az albizottságban, ahol ezt a kérdést előkészítették, ugy tudjuk Zerkovitz Rezső javasolta, hogy az ipartelepek kedvezményben részesüljenek, de leszavazták.

Pedig mikor arról van szó, hogy például az Aradi Villamos Társaságtól ajánlatot kérjen a város az áram szolgáltatásra, akkor ropant meggyőző erővel tudták hangoztatni, hogy ez a magánvállalat az ipari áramot köteles a lehető legolcsóbb áron szállítani, mert az iparpártolás nagy és szent dolog. Nagy és szent mig — másnak a zsebére megy az üzlet, de a mikor a városról, az iparpártolás hívtott forrásáról van szó, akkor a műszaki bizottság, az ipar helyzetét ismerni köteles tette, egyszerűen tulteszi magát azon az elemi kötelességén, hogy azt minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa. Nem is szólva arról, hogy a vízvezetéknek nem szabad nyereszkednie, nem szabad óriási haszonra dolgoznia, ha az városi tulajdon. Csak arra kell rámutatni, hogy a vízműnek óriási vagyona van, amelyből sok mindentőlre elvesz a tanács és ez a sokmindenfélre még ha százszal megszavazzuk is, akkor sem ér fel odáig, ahol az iparpártolás kötelessége kezdődik.

Beszélhet akármit akár milyen miniszter, hogy meggyőzőn bennünket a városi üzemek hasznát hajtó voltáról, nem lehetünk neki, mert mi aradiak jobban ismerjük a magunk helyzetét, mint a teoretikus tudással büszkélkedő urak. Aradon minden városi üzem drágábban adja a maga portékáját, mint a magán vállalat. Ezt tudjuk, ezt látjuk és ennek ellenkezőjéről szeretünk volna meggyőződni a vízműnél. Évek óta harcoltunk érte és azóta, hogy a miénk, nem láttunk egyebet, minthogy tisztára fiskális szempontok érvényesülnek a kezelésénél. A város nem tesz egyebet, mint a tehumentőket. A vizen gazdagszik meg.

A bizottság, miután Zódor Imre üzemigazgató újból elfoglalta állását. Nechtábel Odön főmérnöknek, aki három és fél hónapig megelégedésre és nagy ambícióval helyettesítette kollégáját, ezer korona jutalom megszavazását javasolja a törvényhatóságnak.

Ezután pedig foglalkozott a jéggyár kibővítéséhez, illetve a léghűtő berendezéséhez szükséges gépek beszerzésére kiírt versenytárgyalás eredményével és az ajánlatokat műszaki szempontból vizsgálta felül. Egy budapesti cég ajánlatának elfogadását javasolja a bizottság.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irás-bell közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Négy millióromán üzenete Romániának.

(A Desteptarea a Kárpátokon túli testvérek magatartásáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 4

A Brassóban megjelenő Desteptarea című románnyelvű lap legutóbbi számában, a Kárpátokon túli adresszát figyelemreméltó cikket közöl. A cikk a következőkben válaszolja a magyarországi és romániai románok egymáshoz való viszonyát.

A romániai olvasók, akik figyelemmel kísérték a háboru kitörése óta az osztrák-magyar monarchia román sajtóját, megállapíthatják, hogy Romániának a mai nagy háborúval szemben tanúsított magatartását illetőleg a mi sajtónk megelégedett azzal, hogy egyszerűen és minden kommentár nélkül jegyezze fel a Romániából küldött tudósításokat. Az egyetlen dolog, amit a sajtónk Románia magatartásával kapcsolatosan elemi kötelességként magára rótt, az erdélyi szökevények határozott és egyértelmű elítélése és megbélyegzése volt.

Ha azonban a mi sajtónk, mint a monarchia román közvéleményének tolmáca nem gondolta, hogy volna ahhoz joga, hogy megállapítsa azt a magatartást és viselkedést, amelyet a mai konklagrációban Romániának követnie kellene, mégis minden alkalommal egész tisztán és világosan kifejezte, mit kívánnak és mit várnak az osztrák-magyar monarchia románjai a királyságbeli testvéreiktől. Román közvéleményünk annak idején bizalommal és nyugodtan vette tudomásul a román kormány azon kijelentését, hogy Románia a hadviselő felekkel szemben pártatlan semlegességet akar tanúsítani. Romániának azt a magatartását, amelyet a boldogult Károly király elnöklése alatt tartott koronatanácsban határoztak meg így, minékünk az osztrák-magyar monarchia-beli románoknak mégis sok okunk volt a központi hatalmakkal szemben jóakarata semlegességnek magyarázni. De talán a leghatalmasabb lelki motívum, amely feljogosított bennünket arra, hogy Románia magatartását monarchiánk és német szövetségeseivel szemben való jóakarata semlegességként magyarázzuk, az a hitünk volt, hogy a jóakarata és szimpátia ezt a magatartását az önmilliónyi román lakosság kedvéért természetes fenntartani, amely az osztrák-magyar monarchia keretein belül élve ezen monarchia épségének megvédése végett habozás nélkül latba vetette összes testi és lelki erőit.

Ezen népszerű világos és tántoríthatatlan magatartása a legkétségtelenebb bizonyítékát nyújtotta annak, hogy az osztrák-magyar monarchia-beli románok saját jövőbeni léteérdekeiket azonosítják az osztrák-magyar monarchia léteérdekeivel és a németég diadalával a fajok és népek mai nagy viadalában. A mi magatartásunk elég ékes szóló volt és elvártuk, hogy magatartásunk ékes szólását teljes egészében megértsék azok, akik édes testvéreinknek nevezik magukat. Ezeknek az édes testvéreinknek szilárd alapokon nyugvó államban élve, amely kicsinyasága dacára tiszteletreméltó katonai és politikai erőt képvisel, módjukban állott volna segítő kezet nyújtani nekünk, vagy legalább is egy bátorító szót küldeni hozzánk ebben az óriási küzdelemben, amelyben lekötöttük mi is összes erőnket a mindenünneni román nép évszázados ellensége ellen.

Nem volnánk ószinték, ha nem vallanók be, hogy a háboru kitörésekor majdnem matematikai biztonsággal számítottunk arra, hogy

Románia szonni akcióba fog lépni a központi hatalmak mellett, tehát mellettünk, az osztrák-magyar monarchiabeli négy millió román mellett, annál is inkább, mert tudtuk, hogy végre megadatik Romániának is a rég várt alkalom, talán az egyedüli alkalom, amit a történelem nyújt arra, hogy megvalósíthassa azt a reváns-gondolatot, amelyet táplált és amelyre készülődött katonailag és lelkiileg negyven év óta. Így megvárható többek között azon kivételes lelkesedés, amellyel a mi román katonáink háborúba indultak, mert el voltak rá készülve, hogy a harotéren találkozzanak a romániai testvéreikkel és váll váll mellett, együtt harcoljanak a román nép és Románia közös és évszázados ellensége ellen. Szükségessnek tartjuk továbbá kiemelni, hogy nem kicsi volt a mi román katonáinknak a csalódása akkor, amikor hallották, hogy Románia arra határozta magát, hogy mozdulatlan marad azon semlegesség miatt, amelyet — úgy mondták — a román királyság speciális létérdekei parancsoltak.

Román közvéleményünknek nincs kifogása Románia semlegességére ellen addig, amíg bebizonyul, hogy ez valóban jóakarata és lojális azon hatalmi csoporttal szemben, amelyhez mi is tartozunk és ime annak is az oka, hogy a monarchiabeli román sajtó kezdetűl fogva a leszigorubb tartózkodást tanúsította a hivatalos Románia magatartása iránt, amelyet nem akart befolyásolni vagy megakadályozni a legártatlanabb cselekedetével sem. Ha azonban a kifejtett okokból az itteni román sajtó kerülte is a román állam hivatalos politikájával való foglalkozást, nagyon sok oka volt mérésről helyteleníteni azoknak a királyságbeli testvéreinknek a magatartását, akik a szenvedélyüktől elvakítva, hideg és világos gondolkodásukat elveszítve, annyi ideje izgatták és izgatják a romániai közvéleményt monarchiánk ellen.

Es ha meg fog történni, hogy Romániát is magával sodorja az események áradata úgy, hogy kénytelen lesz lezavartt ragadni, az egyedüli vágyunk az, hogy a mi utjaink ne keresztezzék a királyságbeli testvéreink utjait. Mert akkor azt kellene hinnünk, hogy egy mostoha vézet üldözi a román népet és A. Onciul bukovinai képviselővel együtt fel kellene kiáltanunk, hogy a szegény román népnek valóban nincs szerencséje.

Mi az osztrák-magyar monarchiabeli románok az egész világra sem kívánjuk, hogy valamikor szemrehányások ne fűljenk, hogy Románia miáltaunk csábított vagy biratott rá, hogy a mi kedvünkért veszélyeztesse, vagy áldozza fel oly érdekeit, amelyeket mi, akik a helyzetet a mi sajtós érdekeink szemüvegén keresztül ítéljük meg, talán nem látunk és nem értünk meg innen távolból. Elég tragikus az, hogy oda jutottunk, hogy a Pruth mentén szemtől-szembe kerülünk a besszarábiai testvéreinkkel. Hogy népünk tragédiája teljes legyen, nem hiányoznék egyéb, minthogy a Kárpátokban szemtől-szembe kerüljünk a romániai testvéreinkkel is.

Romániának a háborúba való beavatkozása a mi monarchiánk ellen tájélatlan megpróbáltatás volna a mi részünkre, a monarchiabeli románok részére; de biztosak vagyunk benne, hogy ellentétlenül eunek a megpróbáltatásnak is és közülünk mindenki pőspöktől kezdve az utolsó parasztig fogja tudni kötelességét teljesíteni hazánk és a román nép igazi létérdekei iránt ugyanolyan meakassággal, mint addig is. Ez a mi közös érdekelünk: az osztrák-magyar monarchiabeli összes románoké.

Nisben, a bolgár háboru előtt.

— Beszélgetés a nisi bolgár követség titkárával. — Hálókocsiban székel a nisi követség. — Diplomáciai ebédek a disznóiban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 4.

A szerbiai bolgár követség titkára, Mintseff Iván, néhány napot Budapesten töltött és innen Belgrádba utazott, hogy a bolgár követség ottmaradt iratait felkutassa. Onnan Nisbe utazik a titkár, a második székvárosba, amelyet alig hat hetes távollét után, mint meghódított várost, lát viszont. Nisben szintén a követségi levéltár ottmaradt aktáit fogja rendezni.

Az Aradi Közlöny fővárosi munkatársának alkalmá volt a titkárral beszélgetni, aki személetes tapasztalatai alapján mondott el érdekes részleteket a nisi viszonyokról, a háboru kitörését közvetlenül megelőző izgalmas időkről, a diplomáciai viszony megszakításáról és sok egyébéről.

— A nagy háboru tizenkét hónapját töltöttem Szerbiában — mondta Mintseff titkár. — Belgrádban csak rövid ideig voltunk, az első nagyvadású operációk megkezdésekor Nis lett Szerbia székvárosa, tehát az udvarnál akkreditált diplomácia is odaköltözött. A háboru nagyobb részét Nisben töltöttem, a legváltozatosabb körülmények között.

Laktunk magánházakban, középületekben, iskolákban, egy vagy két hónapos szabban és még külön helyeken. Mikor Nisbe érkezünk, a legzavarosabb időkben, mivel más szállást nem lehetett kapni,

három héten át a bolgár királyi követség egy tizes hálókocsiban székel,

amely a négy udvaron állott. Ebbe a kocsiba volt beleszólva az egész irattár, minden holmink és a teljes személyzet. Ez a helyiség — hiába tagadnám — bizony szűk volt egy kicsit, de hát más nem volt és a többi követségek sem voltak előkelőbb helyen. A mellettünk levő sinen egy ócska éthetőkocsi állt, mögötte pedig egy korhadt fából épült, nagyon régi vasuti raktárházikó, mind a két helyiség egy-egy állam diplomáciájának szolgált hivatalul, egyben lakóul.

Mikor aztán Törökország és Szerbia között megszakadt a diplomáciai viszony és a török követség elutazott, akkor annak a helyiségébe költöztünk át: ez mégis a városban volt és elég rendes szállásunk volt ezután.

A szerb miniszteriumok magánházakban és a prefektúra épületében voltak elhelyezve.

A társadalmi érintkezésünk az entente diplomatáival és a szerb politikusokkal mindvégig elég szivélyes volt, azonban az utolsó időkben már erősen érezhetővé vált az erőltettség, a kényszeredetség.

A követségi embereknek, Nisben is meg volt a maguk külön diplomáciai klubja, de az egy kissé furcsa klub volt és minden sablontól alaposan e'ütött.

A diplomáciai klub egy régi csür-téle helyiségben volt és annak, aki beakart jutni a társalgóba, előbb egy disznóiban kellett keresztülmennie.

Minden délben ott ebédelt az egész diplomáciai testület és minden délben végigvonultunk a röfögő sertések és visító malacok hajlókán. Később azután a szerb parancsnokság

éjjelre katonákat kvártélyozott be előkelő klubhelyiségünkbe.

Az előkelő diplomáciai ebédek íyeten ismertetése után, a legújabb eseményekre tért át a bolgár diplomata és a következőket mondta el:

— Az osztrák-magyar és német hadseregek új offenzívája meglehetősen váratlanul érte a szerbeket. Akkor már mindenki el volt készülve a bolgár háboru kitörésére és arra számítottak, hogy az első támadás a bolgár határ felől fog érkezni. Irtóztató kavardást és fejesztettséget okoztak a diadalmasan induló új hadműveletek. A városban már az első napon a székváros áthelyezéséről beszéltek. A legtöbbben Üszkühöt gondolták új fővárosul.

Nis tele volt francia és angol tűzértisztek és már akkor erősen számítottak az entente-csapatok mielőbbi megérkezésére.

Azután nagy gyorsasággal peresetek le az események. Bulgária és Szerbia között megszakadt a diplomáciai viszony és mi hazautaztunk Szóviába. Az igazság kedvéért el kell ismernem, hogy elutazásunkkor a szerb hatóságok rendkívül előzékenyek voltak irántunk, és mindenben kezünkre jártak.

Es most, alig hat hetes távollét után, visszamegyek Nisbe, a meghódított városba. Előbb Belgrádban kutatom fel irattárunk ottmaradt részeit, azután Nisben. Mikor elutaztunk onnan, aligha gondolták a szerbek, hogy ilyen hamar fogunk visszatérni.

VÁROS ÉS MEGYE

A Kasza-utca burkolása. A város közlekedési bizottsága ma délután ülést tartott, melyen a Kasza-utca kövezését tárgyalták. A törvényhatóság ugyanis elhatározta, hogy a Kasza-utca másodosztályu keramit-burkolattal fogja ellátni. A miniszter a kikövezést jóváhagyta, csak azt véleményezte hogy első osztályu keramitot használnak fel a burkoláshoz. A bizottság azonban azon a véleményen van, hogy miután a Kasza-utca csakis könebb kocsik használják, elég lesz másodosztályu keramit is. A miniszternek azt a véleményét, hogy ne harmadosztályu keramittal kövezzenek mellé, hanem gránit kővel, a bizottság honorálta és az ügyet ilyen értelemben fogja a közgyűlés elé terjeszteni. A kövezési munkálatokat még a tavasszal meg fogják kezdeni.

Folytatólagos sorrendje az Arad város törvényhatósági bizottsága által december hó 9-én d. u. 4 órakor tartandó rendes hávi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 5. A bíráló választmány beterieszti városunk legtöbb adót fizetőinek 1915. évi végleges névjegyzékét. 6. A tanács előterjesztése a Weitzer alapítványi bizottság megalakítása iránt. 7. A tiszti ügyészség beterieszti a Szecsászky Mihálynéval kötött földhaszonbérleti szerződés jóváhagyás végett. 8. A tiszti ügyészség beterieszti a szénfűtésű kályhák és az azokhoz szükséges kőszén szállítása tárgyában megkötött szerződéseket jóváhagyás végett. 9. A tiszti ügyészség előterjesztése a Mandl Dáviddal kötött földhaszonbérleti szerződés jóváhagyása tárgyában. 10. A tiszti ügyészség előterjesztése a város részére szükséges pirszén és poroszkozszén szállítása tárgyában Kneffel Károly és fia céggel kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 11. Maiorovitz Emil kérelme építési kötelezettségének meghosszabbítása iránt. 12. Szántó Lajosné kérelme ingatlan-véltartozása kamatmentességének meghosszabbítása tárgyában. 13. A tanács előterjesztése a városi hivatalok részére 1916. évben szükséges nyomtatványok szállítása tárgyában.

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik Krisztiánról: Az orosz trónörökös állapota napról-napra rosszabbodik, szerény szellemi képessége is napenként eszik, ami a betegséggel összefügg. Az orvosok elhatározták, hogy a trónörökös újabb operációnak vetik alá. Az operáció igen veszélyes és nem sikerülése esetén a trónörökös életébe kerülhet.

Koppenhága. A Daily Telegraph jelentéi Athénből: Egy német tengeralattjáró egy angol ágyunaszádót az egyiptomi part mellett elsüllyesztett.

Pénzüntézetit tisztviselők és az önálló kereskedők felmentése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 4.

A november hó folyamán tartott bemutatószemléken katonai szolgálatra alkalmasnak talált B) alcsofolyó népfelkelőknek tudvalevőleg hétfőn, december 6-án kell szolgálattételre bevonulniok. A bemutatószemlén alkalmasnak talált pénzüntézetit tisztviselők közül igen soknak a felmentéséért folyamodtak az illető pénzüntézetek a kereskedelmi és iparkamara után.

Miután a felmentési kérelmek felett még nem döntött a miniszter, a felmenteni kért pénzüntézetit tisztviselők most bizonytalanságban vannak, hogy december 6-án be kell-e vonulniok, vagy megvárhatják míg a felmentési kérvényük elintézését nyer. Mint értesülünk, a honvédelmi miniszter táviratban arról értesítette az összes kereskedelmi és iparkamarákat, hogy mindazok a pénzüntézetit tisztviselők, akik még fel nem mentettek, sem a felmentésük iránti kérelem el nem utasított, december 6-án nem tartoznak bevonulni, hanem jelenlegi állásukban megvárhatják míg kérelmük elintézéséről hivatalos értesítést nyernek. A miniszter távirati rendelkezéséről a kamara táviratban értesítette a folyamodó pénzüntézetit tisztviselők illetékes hadkiegészítő parancsnokságait.

Tévedések elkerülése végett megjegyezzük, hogy ez az intézkedés kizárólag csak a pénzüntézetit tisztviselőkre vonatkozik.

A fővárosi lapokban pár nappal ezelőtt a kereskedővilág egy részét közelebről érdeklő azon hír jelent meg, hogy az OMKE közben járt a legújabb bemutató szemlén katonai szolgálatra alkalmasnak talált önálló kereskedők felmentése érdekében a honvédelmi miniszter méltányolva az akció célját, egyezzer alkalmasnak talált önálló kereskedő felmentését kilátásba helyezte volna.

Miután ez a dolog a vidéki kereskedőket is szorosan érdekli, a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara távirati úton fordult felvilágosításért az OMKE-hez, hogy a vidéki kereskedőkre is vonatkozik-e a lapokban közölt akció. Az OMKE-től tegnap megérkezett a válasz, amelyben tudatja az elnökség, hogy az önálló kereskedők felmentése tárgyában a kereskedelmi és honvédelmi miniszterhez intézett

kérvényt a vidéki kereskedők nevében is benyújtotta, de azt tegnap délig nem intézték el.

— **Heppes Aladár temetése.** Megírtuk néhány nap előtt, hogy Aradvármegye megkapta a belügyminiszter engedélyét a galíciai határen esesett és eltemetett Heppes Aladár másodfőjegyző, népfelkelő huszárfőhadnagy exhumálására. A hősi halált halt főtisztviselő koporsóját kiemelték a recliniaci temető földjéből, hazaszállították Aradra és hétfőn, december 6-án délután hat órakor a felső temető halottas házából, ahol felravatalozták, ünnepélyesen helyezik örök nyugalomra. A hősi huszárfőhadnagy temetésén a vármegye tisztikara és törvényhatósági bizottsága, valamint az aradi helyőrség is részt vesz.

— **Aradi tisztek előléptetése.** A király Leiniker Andor és Csáky Jenő 2. honvédszázadosok tiszteletét a honvédség tényleges állományába hadnagyokká nevezte ki.

— **Sorra buknak az angol lapok.** Londonból jelentik: A londoni bulvárd-lapok értesítésre adták a közönségnek, hogy eszentul terjedelmüket csökkenteni fogják. Nyilvánvaló tehát, hogy személyzetüket is redukálják. Szakértői körökben azt hiszik, hogy ezeknek a legkevésbé tökéletes lapoknak szorultabb helyzete kezdete az angol sajtó anyagi válságának. Ma csak nagyon kevés londoni újság zárhatja szelvéjét nyereséggel. Eltekintve attól, hogy a háborús hírszolgálat rendkívül nagy összegekbe kerül, a hirdetések óriási mennyisége elmaradt, a papír ára pedig egyre emelkedik. A Daily Mail munkatársa kijelentette, hogy a londoni újságvilágban néhány hónapon belül nagy meglepetések fognak következni, egész sereg újság tűnik el és csak a legrosszabbak bírják kivárni a háború végét. Egy londoni kiadó szerint mindössze négy londoni újság fogja megérni a háború befejezését. — Azonban Olaszországban sem jobbak a viszonyok. Mint Genéből jelentik: A Giornale d'Italia írja, hogyha az olasz kormány nem talál módokat segítségére huszonöt napon belül, papírhiány miatt egy olasz újság sem jelenhet meg. Az olasz papírgyárak a kocsihány miatt nem kaphatnak nyersanyagot s ilyenformán lehetetlen a papírgyártás is. Az egyik papírgyárnak kétszáz vagon nyersanyagra volt szüksége, de a megállapított határidő után husz napra csupán tizenöt kocsirakományt tudott kapni. A lap azzal a kérdéssel fordul a kormányhoz, hogy miért nem segít már eddig is és mit fog csinálni, ha az újságok nem jelenhetnek meg?

— **Aradi zsargon.** Hogy honnan, honnan nem: egy új ur csöppent az aradi argot-ba: a „bruhus”. Az argot sem argot már különben, hanem bruhus-nyelv, amelyet pontos, municiózus definíció szerint bruhus emberek, bruhus helyeken használnak. Hogy mi az a „bruhus”? Azt csak a jó isten tudja. De nagyon sokféle lehet. Egy komikus jelenet: bruhus eset. Ha valaki kártván sokat nyer: bruhus-ügy. Ha renonzot ad, pártnevei leintik: ne csináljon bruhust. Bruhus a botrány és bruhus a verekedés, bruhus a láрма és bruhus az a csend, amely oly mélyen száll le bankárpassz közben a poentörökre. „Bruhus ember” mondják egyformán arra is, aki erőszakos, arra is, akivel mindent meg lehet tenni. Mivel bruhus minden most Aradon, de nagyon bruhus jelenetnek kell annak lenni, aki a bruhus szó etimológiáját is meg tudja állapítani...

— **Monasztir.** Monasztir, más néven Bitolia, Makedonia legrégebb, legnagyobb és leghíresebb városa. Minden időkben központja volt a makedon szervezkedésnek és ugy politikai, mint gazdasági és kulturális szempontból legfőbb helye Makedoniának.

A történelem tudósai szerint ezer évnél régebben alapították Monasztirt. Már a középkorban fontos kereskedelmi város volt. Nem egyszer cserélt gazdát a város, de a legrosszabb sorsa az utolsó években. Szerbia uralma alatt volt. Bitolia, a gazdag város, legendás fogalomná nőtt. „Bitolia”, az a szó minden bolgár előtt kinzást, elnyomást, letiprást jelent. A világháború folyamán éppen Monasztirban dühögött legjobban a szerb rémuralom. Itt történtek a leghehátlanabb és legatjásabb bűntények, itt korbácsoltak halálra tisztes és polgárokat, itt szennyezték be az esszonyokat a férjük személtárára. Monasztir körül az utolsó hónapokban egész legendakör szövődött. Minden bolgár számára, a háború egyik legfőbb célja, Monasztir visszafoglalása. A legutóbbi jelentés szerint Monasztir elesett és beteljesedett a bolgárok régi vágya.

Monasztirban százezer ember lakott. Egyetem, kereskedelmi akadémiák, papnövelde és tanárképző intézet, több gimnázium és egyéb középiskola van a városban, amelyekben az utolsó két évben szerb volt a tanítási nyelv, de a diákok több isben megtagadták az engedelmességét és tüntetésekkel követelték a bolgár tanítási nyelv visszaállítását.

Monasztir bolgár érseki székhely és papnövelde a leghíresebb a Balkánon.

A Görögország, Szerbia, Törökország és Bulgária közötti közvetítő kereskedelemnek, földrajzi fekvésénél fogva egyik legforgalmasabb piaca volt Monasztir a békeidőkben és kétségtelen, hogy ezt a szerepét újhol át fogja venni, sőt még kiterjeszti. Bolgár tervek szerint ipari központtá akarják tenni Monasztirt, hogy újra visszanyerje régi fontosságát a Balkánon.

— **Tilos a péksütemény december 10-től.** A kormány ma kiadott rendelettel megtiltja a pékeknek a zsemlye, kiftli s mindenféle aprósütemény sütését s az elfajta süteményeket, bármely eredetűek is, a közforgalomból kiltitja. A rendelet, mely e hó 10-én lép életbe. szószarint ekként hangzik: 1. §. Kenyér, kenyérsütemények vagy más sütemények előállításával ipar- vagy keresetszerűleg foglalkozó vállalatok, üzemek, üzemek vagy egyének büzzanak, rozának, árpanak és keverékeiknek örleményeiből zsemlyét, kiftlit vagy más apró péksüteményt nem állíthatnak elő és jly sütemények előállítására semminemű megbizást sem vállalhatnak. Ilyen süteményeket forgalomba hozni senkinek sem szabad. 2. §. Az 1. §. rendelkezéseit a belügyminiszter, akár az ország egész területén, akár annak egy részén a magán háztartásokra is kiterjesztheti. 3. §. Az 1. §. rendelkezései alól a belügyminiszter, vagy felhatalmazása alapján a közigazgatási hatóság egészségügyi okból kivettelt engedhet. 4. §. Nem esik az 1. §. rendelkezései alá az a cukrász-sütemény, amelyben az előállításához felhasznált összes anyagoktól a liszt nem éri el az egész mennyiség 50 százalékát. 5. §. Aki a jelen rendeleten alapuló tilalmat megszegi, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik. 6. §. Ez a rendelet 1915. évi december hó 10. napján lép életbe.

— **Eljegyzés.** Joanovits Teruska Arad, váradi Kalmár László kadet. i. r. 51. gy. e. jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Mikulás ajándéka 1915-re. Vasárnap este megtelnek az ablakok és ajtóközök cipősekkel. A gyermekek gondosan kirakják a kis lábbeliket (a hadi-viszonyok között legtöbbször töltött-földött lesz) jó kis leányok letisztítják a korsó porát harmatcsatos cipőlőkről (amelyeknek húsznyolc gombját, szürke bőrbetéjét, kacér sarkát látva, aggodalmasan csóválja meg szakállát az öreg Mikulás.) Mert ha csak a háborús közlekedési viszonyok nem okoztak késést utiában — vasárnapról vasárnapra megérkezik az öreg püspöksüveg és szent és végieballag mindenhova elérő lábaival a cipő-virágos ablakok előtt. Varázsos keze keresztülvül az üvegtáblán és elhelyezi ajándékait a cipősekben, amelyek ezen a hajnalon nem finoman ivelt lábacskáknak adnak meleg fészket, hanem cukornak, virágnak, virágcsanak. Jaj, de háború van, hadi világot élünk és Mikulás apó ajándékos héti kosarában szokatlan ajándékokat is hoz. Komoly, megállapodott koru, sokszorosan untaugh embernek bukancsot. Mannlichart, meghívót abba a nagy-nagy kavarodásba, amelynek világháború a neve. Mikulási hajnalon — december hatodik hajnalán — apák esőjka bucsuzik kis gyerekeiktől („Apuka elmegy katonának, gondolj rá sokat kicsi fiam!”) szerelmes fiuk tűznek virág helyett istenhozzádot az imádott nő drága és becses topánkája. A barakkok Kiszentmiklóson és a Csála alatt fölnyitják ezeket és ezeket magukba nyelő kapukat és befogadják a harorakésítés heteire a Mikulás idejé ajándékát: új férfikarokat a haza megvédésére.

— Hatóság! élelmiszerüzlet a külvárosban. Arad város tanácsa ma tartott ülésén a közéletmezési bizottság tegnap hozott javaslatát mind elfogadta és elhatározta, hogy a külvárosban felállítja a negyedik élelmiszer üzletet. Minthogy a Forray-utcai üzletben eddig az volt a szokás, hogy például a vadra előjegyzéseket fogadtak el és emiatt panasz érkezett a tanácshoz azok részéről, akiket elutasítottak noha ott feküdt a vad az üzletben, a tanács eltiltotta az előjegyzést és amíg a készlet tart mindenképpen az üzlet részéni belőle. A földművelésügyi miniszter a tengeri rekvizíció eredményével nincs megelégedve és elutasította a tanácsot, hogy újabb felhívást intézzen a gazdákhöz a tengeri beszolgáltatása miatt. A hirdetés a napokban jelenik meg.

— Olasz katonavonat kasztrófája. Genéből jelentik: Egy katonai vonat a milánói és bresciai vonalon összeütközött egy gyorsvonattal. Tízennyolcan, közöttük *Louis Napoleon herceg*, aki az olasz vezérkarhoz van beosztva, megsebesültek.

— Elkünt pénz. Megirtuk ma, hogy egyik aradi úrdó kabinjából ellopták az egyik vendég háromszáz koronáját. A pénzt a kabinból, mielőtt a fűrdővendég a gőzfűrdőben volt, a kabin ajtaját a tizenkettes számú kabin kulcsával nyitották fel. Megállapították nyomban a lopás felfedezése után, hogy a tettesek — a kik ketten, vagy hárman voltak — csak a fűrdőben két nap egymásután megjelent ifjak lehettek. A kis társaság, mind a két napon a tizenkettes kabinban volt és a második napon koronás borrovatót adtak távozásuk alkalmával. Ezen a nyomon elindulva csakugyan meg is találták a kis tolvajokat és náluk a pénz nagyobb részét. A bűnösök vallomásából kiüzent, hogy a kabint a fiatalabbik nyitotta ki és néhány koronát akart elesegni. Amikor aztán háromszáz koronát talált a társában, szélsőséggel megrémült, de idősebb társa reabszólására megtartotta a pénzt.

— Milliók megmentése karácsonyi ajándékoknál. Mindnyájan tudjuk, hogy karácsony előtt ajándékok eimen és szükségleti cikkeikért körülbelül száz milliót költ el az ország. Szervezett, okos iparpártolással ebből a többnyire külföldre kivándorló népszómezből néhány milliót iátszva megmenthetnénk, ha a szétszórtan jelentkező lelkesedést és a sokféle apró helyi akciót illetékes faktoraink egyesíteni tudnák. A helyes iparpártolásra nézve jó példának szolgálhat a Magyar Gazdaszövetség és a Hangya. Hasonló buzgalmat fejtenek ki jól vezetett városaink, községeink is. Ha ezek mintájára az Országos Ipar egyesület, a gyárosok, a kereskedelmi és iparkamarák, az iparpártoló szervezetek, a szjótó és a kereskedők bevonásával munkához látna, a „magyar karácsony” sikere biztosítva volna. Sőt több is történnék, az év-ről-évre megtörtött karácsonyi magyar vásárok állandósítása ránevelné közönségünket a komoly állandó iparpártolásra. Ily módon az előjövendő német-osztrák-magyar vámunió folytán beállító gazdasági veszteségüket is enyhíteni lehetne. Mi tehát a teendő? Az, hogy szervezketünk községenként, családonként, egyedenként addig is, amíg az illetékes faktorok mindezt egyöntetű eljárással országossá tömöríteték. Minden faluban a pap, tanító, jegyző, birtokos hívja össze a népet a község házába. Magyarázza meg ott az iparpártolás országos jelentőségét s aztán vegye rá a közönséget, hogy karácsonyi ajándéknak esakis honi tárgyat vásároljon, mert ajándéknak bármely esinos honi tárgy alkalmas, míg a külföldi cikkeikért kivándorló rengeteg pénz biztos bukásunkat készíti elő. Városokban még könnyebb a szervezkedés. Itt az intelligens társadalom az iparosok, kereskedők bevonásával, az időpazarló formások mellőzésével valamely ingyen tereben könnyen létesíthet karácsonyi vásárt. (Szükség esetén az is elegendő, hogy ha a kereskedők kirakataikban megjelölik a magyar eredetű cikkeket.) Vonjuk be a mozgalomba az ifjúságot és a nőket is, hogy a gyermekek, felnőttek, katonaságnak szánt ajándéktárgyak mind honi cikkekből kerüljenek ki. Teremtünk férfi- és női magyar divatot, amelyre elegendő jogcím a „magyar” név s a hussér egyenruha világhívatja. Szervezzük iparpártolásunkat, hogy a béke készületlenül ne találjon bennünket. Kövezzük derék nagyjaink példáit. *Apponyi Albert* gróf például mindig magyar posztóból készített ruháit. A brassói szövetek olyan jók, hogy Londonba is szállítják. Ittegemmádó magyarjaink sokszor ezt a brassói posztót veszik meg „angol” szövet gyanánt dupla áron.

— Halálozás. Özv. *K. barsai Takácsi Sándorné* szül. kőzdívásárhelyi Vásárhelyi Janka december 2-án este 8 órakor, életének 88-ik évében, hosszas asznevés után Budapesten elhunyt. Beszterlése december hó 4 én délután fél 4 órakor Budapesten volt, ahonnan Aradra szállítják és itt december 5-én délután 3 órakor, a temető halottsházában leendő újabb beszentelés után, a családi sírba örök nyugalomra helyezik. Halálát a Kovács-Sebestyén, Takácsi és Vásárhelyi családok gyászolják.

— Új ügyvéd. *Sealsi Vilmos dr.*, *Pareo Béla dr.*-nek, az ügyvédi kamara elnökének hosszú időn át volt irodavezetője, aki a háború kitörése óta mint tartalékos hadnagy katonai szolgálatot teljesít, Marosvásárhelyt sikeresen letette az ügyvédi vizsgát.

— Kiténtetés. *Sándor Dénes* aradi kereskedő, aki a 8. honvédtüzérezred tartalékos hadnagya, az ellenség előtt tanúsított hár-tor magatartásáért a signum laudis kapta meg.

— A jövő zenéje. Egyik nagyobb képes hetilap állandó képsorozatát közli: „A jövő gyermekertje eimmel”. A képek között van a szájában cigarettát szorongató és katonaruhába bujt babaarcú fincska, akiről szinte le ri a csintalan-ság netovábbja. Az olvasó egy ilyen vásott gyermeket képzeljen maga elé, aki összeviszsa csak 9 éves, de úgy beszél, mint egy felnőtt, mert mint ő mondja, nagykoru lett. Igaz ugyan, hogy a nagykorúság nem ennél a kis évszámnál kezdődik, de ő mégis önálló. Így hozta magával a háború. Többek között azt is kijelentette, hogy esután ő lesz az ur a háznál, mert több férfi tag a családban nincs. Az édesapja a háborúban van, a bátyja bevonult. Szóval most ő parancsol. Sőt átvette a háztartás vezetése feletti ellenőrzést is. A család úgy fél tőle, mint mondjuk a tűztől, a piacon a kofák mint jó ismerőst köszöntik. Jobban tud alkudni, mint az édesanyja. Még az ételt is megizeli, mielőtt az asztalhoz kerül. Édesanyja respektálja intézkedését. Azonban egy baj mégis van. Ennyi sok teendő mellett a tanulásra nem jut elegendő idő és emiatt az iskolában zavarok vannak. A vegytanból a gárról, a gárfőző készülék körül tett tapasztalatai folytán, a történelemből a háborúval kapcsolatos adatok alapján stb. még csak tud valamit „kihozni”, de a németből már csak az újradí sváb asszonyokkal folytatott piaci beszélgetés szerint képes felelni, természetesen rosszul. Ehhez járul még, hogy az iskolában a tanító parancsol és ez sehogysem esik jól annak, akit már odahaza nagykorúvá tett a háború.

— Aradfalva javára a polgármesteri hivatalba a következő újabb adományok érkeztek be: Polgári jótékony négyzet 50 kor. rézabbi adományát újabb 550 korona adománnyal egészíti ki s ezen 600 koronát az „Aradi Nők Otthona” néven elnevezendő házra adományozta. Vásárhelyi Janka gyűjtőívén: Vásárhelyi Janka 400 kor. Kornis Testvérek gyűjtőívén: 1244 kor. Varga Kálmán gyűjtőívén: 22 kor. Aradi ügyvédi kamara gyűjtőívén: 253 kor. Dr. Kell Lipót gyűjtőívén: 100 kor. Gróf Breda Viktor gyűjtőívén: 100 korona. Lévay Ignác gyűjtőívén: 115 korona. Csirni Sándor gyűjtőívén: 20 korona. Özv. Friebeisz Miklósné gyűjtőívén: 100 korona. Adria Biztosító Társulat gyűjtőívén: 60 korona. Jankó Gyuláné gyűjtőívén: 44 korona. Fricz József gyűjtőívén: 62 korona. Pretner Etelka gyűjtőívén: 52 korona. Deutsch Ignác gyűjtőívén: 10 korona. Székely Józsefné gyűjtőívén: 16 korona. Gruber Hugó gyűjtőívén: 10 korona. Özv. Bodroghi Károlyné gyűjtőívén: 10 korona. Weiszberger Lipótné gyűjtőívén: 10 korona. Láncey Gyözőné gyűjtőívén: 15 korona. Gellényi Ernő gyűjtőívén: 40 korona. Spitzer Dávid gyűjtőívén: 12 korona. Robitzek Simon gyűjtőívén: 10 korona. Altaicher Jánosné gyűjtőívén: 4 korona. Özv. Schäffer Ágostoné gyűjtőívén: 16 korona. Dobosi János gyűjtőívén: 3 korona. Kl. kincstári ügyvezető tisztviselői 17 korona. Weisz Endre gyűjtőívén: 20 korona. Pinter Anial gyűjtőívén: 1160 korona. Krisán János gyűjtőívén: 4660 korona. Özv. Petrovszky Károlyné gyűjtőívén: 50 korona. Szőke Ferenc gyűjtőívén: 12 korona. Gaál Jenőné (Budapest) 50 korona. Nyári Vilmos gyűjtőívén: 60 korona. Deutsch Mór gyűjtőívén: 20 korona. Özv. Walli Mátyás gyűjtőívén: 10 korona. Engel Adolf gyűjtőívén: 2840 korona. Máhas József gyűjtőívén: 20 korona. Aradi Zsidó Komá és Germinth Eheszed Egyesület gyűjtőívén: 15 korona. Gresz J. György gyűjtőívén: 1458 korona.

— Főorvosi kinevezés. A király *Werner Sándor dr.* aradi orvost, a 81. sz. cs. és kir. kórházvonalat orvos-parancsnokát főorvosnak nevezte ki.

— Házasság. *Leonian Livius* megváltott plébános és nagybirtokos Marosvásárhelyen november 27-én házasságot kötött *Rácz Livius* székeskúti plébános *Adriana* nevű leányával.

— Mikulásra a legszebb játékok és ajándék-
tárgyak legolcsóbban Fischer Simon Nagy Áru-
házában, Szabadság-tér 12. szerezhettek be. 227

— Legujabb divatlapok Kerpelnél. 193

— Uzleti könyvek, u. m. strazzák, fő-
könyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag
mellett sokat megtakarítottunk, ha a tüzelésnél
olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hull-
adékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva
kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” ré-
szére felvételnek a Messenger-hoy irodában
Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az
Aradi Közlöny.

TARKASÁGOK.

(A rendőr intelligenciája.) A városházán
sokat panaszkodnak most az ugynevezett kiségitő-
rendőrök ellen. Ezek a jámbor legények nincse-
nek tisztábban a legalemibb fogalmakkal és a be-
tanításuk olyan nehéz, mintha most kellene őket
kioktatni az a b c-re.

— Hogy az utcákon még szabadon folyik
az ellenőrzésnélküli szárnycs- és tojásvásárlás,
annak gyakran a kiségitő rendőrök az okai. Egy
ilyen rendőr néha inkább elmegy a kihágási esőt
mellett csak azért, mert ha az esetet észreveszi,
akkor neki egy öt soros jelentést kell készíteni
Az írás pedig a halála az ilyen kiségitő rend-
őrnek.

— Megtörtént a napokban — mondja egy
másik rendőrtisztviselő, — hogy sürgős időzéssel
küldtem ki egy rendőrt egy külvárosi asszonyhoz.
Három óra múlva azzal jött vissza a kiségitő
rendőr, hogy nem tudta kézbesíteni az időzést.

— Miért nem tudta kézbesíteni? — kér-
deztem.

— Az asszony nem írta alá, mert nem tudta,
hogy ma hányadika van.

— Es maga sem tudja, hogy ma hánya-
dika van?

— Nem.

— Es nem kérdezte meg valahol az uton,
hogy ma hányadika van?

Indignálódva válaszolt a kiségitő rendőr:

— Hát honnan szagoljam én, hogy ki tudná
megmondani, hogy hányadika van ma.

(Ki a leghatalmasabb ember Aradon.)
Az aradi járásbírószágon szokatlan becsületsértési
pórt tárgyalták ma. Az egyik nagy kávéház egész
társasága került a vádlottak padjára, mert testileg
megsértették a társaság egyik tagját.

— Kérem szépen bíró ur, mi nem vagyunk
bűnösök, — mondta a fővádlott — nekünk meg
kellott verni az asztaltársunkat.

— Meg kellett verni? — kérdezte osodál-
kozva a bíró.

— Igen, kérem, az olyan viccért, amilyent ő
mondott, pofonok járnak ki minden művelt kávé-
ház asztalánál.

— Beszélje el az esetet.

— Mi javában vitakoztunk a drágaságról, a
zsír és tejhiányról. Egyik barátunk sirva mondta,
hogy az ő nagyanyja már három hét óta nem ka-
pott tejes kávé. Egyszerre csak fölállt a pana-
szos és halálos komolysággal ezt kérdezte:

— Tudjátok-e, hogy ki a leghatalmasabb
ember most Aradon?

— A tábornok.

— A sorozó orvos.

— A kinevezendő főispán.

Es így tovább találgattuk, amire a panaszos
est felelte:

— Nem találtatok el. Most Aradon Leopold
Zsigmond a legnagyobb ur.

Es miért?

S erre történt aztán az incidentum mert ő
így szólt:

— Azért ő a leghatalmasabb, mert ő most
tejhatalommal rendelkezik.

Új könyvek.

* Az égő Európa cím alatt kötetben
gyűjtve jelentek meg Vészi Margitnak hábo-
rus riportjai. Azok a riportok, amelyeket a
közönség mindig meleg érdeklődéssel és sze-
retettel kerest, amelyeket élvezettel olvasott,
mert bennük nemcsak az események érdek-
feszítően vonzó regisztrálását találta, hanem
azt a hangot és művészi készséget is, amely
az újságitást már mesterségből művészetévé ne-
mesíti. Érdekes végig lapozni a könyv dátu-
mait: az előszó az újonnan meghódított Bel-
grádban kelt, az első cikk Berlinben, a világ-
háboru megszületésének pillanatában. Október-
ben Bukarestben van Vészi Margit, ahol a ki-
rályt temetik s az új király esküszik fel, no-
venemberben a cattanói öbölben vesz részt koo-
kázatos vállalkozásokban: felderítő repülésben,
bombázott erődben látogatja meg katonáinkat.
Casteinuovóban látja a fekete hegyek harco-
sainak harcmodorát. Rómában végig éli a nagy
politikai krízist, a semleges Svájcban érdeke-
sen figyelheti meg a háborus országok a'att-
valóit s azt az internacionális, diplomáciai ügy-
nőkökből, kémekből álló társaságot, amely a
háboru határai mentén telepedett le a semle-
ges országban. Ott volt a német-francia harc-
téren, ott Olaszországban, amikor az a hábo-
rura készülődött, francia sebesültekkel beszél
vonatukon, amikor hazatérnek, de egy hét
mulva már közvetlen-közélebről szemléli a la-
varonai nagy ütközetet, egyik nap még a há-
borus léleket figyel, de már a következőn a
meghódított Belgrád utcáit tapossa: irigylésre
méltó nő, aki mindenütt ott volt ezekben az
eseményes időkben, ahol valami esemény tör-
tént, irigylésre méltó nő, aki ezeket az esemé-
nyeket tisztán látó szemmel fogta fel s fotogr-
áfiai hűséggel és élénkiséggel adta vissza őket.
Könyve mindenkor értékes alkalmassá fog ma-
radni a háboru történetének. Aki kezébe veszi,
nem tudja letenni addig, amíg végig nem la-
pozza az egész könyvet. A kötet Dick Manó
kiadásában jelent meg Budapesten és ára 3
korona.

* Az yperni Krisztus előtt. (Dutka Ákos
új versei.) A háborunak kétéle lantosa van.
Az egyik versenyt harmonázik az ágyuk szavá-
val, átkot szór egy gépfegyver szaporaságával
az ellenségre, vért, hörgéet, csatazajt fojtogat
le rimes sorok palaekjába. A másik azzal a
főlé, elcsodálkozó, megrettent és bus resigná-
cióval néz át a messza dúló vérviharon, amely
elfog, hónapok óta rabságban tart mindenkit,
mindenkit, aki nem akarja, nem tudja elhinni,
hogy a harcerekken történik lennének az em-
beri erőfeszítés elengedhetetlen taladai. Dutka
Ákos, aki az egyetlen vidéki író-városban:
Nagyváradon él és versel, az utóbbiak közé
tartozik. Erről tesz vallomást most megjelent
kis verses füzeté. Az yperni Krisztus előtt halk,
az emberi harcok eltévelyedésen felzokogó ver-
sek gyűjteménye, muzsikás szavu könyvek,
amelyeket költői lélek hullat magányában annyi
kultúra, annyi szép és nemes törekvés romja
fölébe. Háborus versek ezek, de a háboru ne-
mesebb, emberibb hangulataiból szűrődtek. A
kis verseskönyv 120 tílérért minden könyvke-
reskedésben kapható.

* Mikszáth-Almanach 1916-ra. Szerkeszti
Herczeg Ferenc. Egyetemes Revénvtár. XXXII.
évfolyam 1-2 kötet. Singer és Wolfner ki-
adása. Ára diszkótésben 2 korona. Mikszáth
Almanachja, a magyar elbeszélő irodalom leg-
java alkotásainak e formás gyűjteménye, a há-
boru viharában is megjelent s mutatja, hogy
el nem gyöngült erővel dolgozik kulturánk
minden tehetsége. A nagy korhoz méltó érde-
kesség és szépség dolgában valóban választó-
kos bakkrétát kötött lecszebb elbeszéléseinkből
a szerkesztő, Herczeg Ferenc, testes kötetbe
foglalta Nagy Endre, Szini Gyula, Rákosi
Viktor, Pekár Gyula, Krudv Gyula, Malonvay
Dezso, Szomaházy István, Báronv István, Biró
Lajos, Lovik Károly novelláit, tehát legkitti-
nőbb íróink műveit. De ebben az évben tetézte
irodalmunk e viruló aratását valami újjal,
ami bizonyára fel fog tűnni az Almanach
nagyarámu barátainak: a szerkesztő mu-
tatót ad a világháboruban oldalunkon
küzdő nemzetek, a németek, osztrákok, tő-
rökök, bolgárok novella-irodalmából, persze
annak legjavából s így került az Almanach
hasábjaira Thomas Mann, Artur Schnitzler,
Ahmed Hikmet és Vasov Iván egy-egy szép-
ségekkel teljes műve. A díszes füzér, amelybe
ez értékes nevek kerültek, mutatja, mily szin-
ten áll az a kultúra, amelyet ellenségeink nem
átallottak barbárnak nevezni. S mutat még va-
lami: a magyar írók így a külföld legjobb
elbeszélői mellé állítva, tehetségük és művé-
szettük egész fényében állják helyüket. A szép
és gazdag kötetből, amely 2 korona bolti áron
kapható, itt közöljük mutatóba Herczeg Fe-
renc előszavát.

* Gyomai Zsigmond Emlékalbum. Huszon-
öt esztendő alatt a napi sajtóban irt dolgozatait
gyűjtötte most össze ezen a címen testes kö-
tetbe Gyomai Zsigmond. Az Emlékalbum egy-
részt jogi kérdésekkel foglalkozó cikkeket,
másrészt kiváló jogászokról szóló emlékszásokat
tartalmaz. A szerző a nagy jogászok legkitti-
jének arcképét is közli a díszesen kiállított kö-
tetben. A kötet egyik cikke, amely Csémezi
Károly műveit ismerteti, az Aradi Közlönyben
jelent meg néhány esztendő előtt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tornova. Oross fogolyok küldendő csomagok
sorsáról, csomagolásáról, címzéséről minden szüksé-
ges felvilágosítást megad egyszerű levelezőlapon
hozzáintézott kérdésre, a Hadifoglyokat Gyámoltó
Hivatal. (Budapest, IX. Üllői-ut 1.)

Ujaradi előfizető neje. Annak, hogy ezzel
a kérdéssel sem mi, sem más magyar lapok nem
foglalkozhatnak úgy, amint kegyed (és még igen-
igen sokan) szeretnék rajtunk kívül álló okok a
megakadályozói.

Tenni semmit
nem lehet, sok-sok egyéb mellett ebben is meg kell
nyugodni.

Előfizető. Panaszával nem foglalkozhatunk
már csak azért sem, mert nem írta meg a nevet,
de nem közölte az együletet sem, amelyről szó van.
Bármit is várt tőlünk, ugyebár be kell látnia, hogy
csak olyan ügyet tehetünk valamilyen formában a
magunkévá, amelyről tudjuk: hogyan és miként
áll. Arra pedig nem vállalkozhatunk, hogy általános
panaszokat tartalmazó névtelen levél alapján kutá-
tást kezdjünk: hol, kivel, mikor, milyen percben is
történt.

Paripák. Sajnálattunkra: nem közölhetjük.

K. T. A kértzett jelzéssel, csakugyan R. E.
ír néha.

Kölcsey Egyleti tag. A posta jóvoltából
olyan kecsén kaptuk okos és sokban igazságos leve-
lét, hogy már nem térhetünk vissza a napok előtt
törtent. Levelét különben eljuttattuk az illetékes
helyre.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Aradvármegye tisztikara szomorú kötelességet teljesít, midőn tudja, hogy az északi harctéren 1915. évi július hó 26-án hősi halált halt és ideiglenesen a romániai közösi temetőben eltemetve volt

belényesi Heppes Aladár

Aradvármegye másodfőjegyzője, a m. kir. 2-ik népfelkelő huszárezred főhadnagyának

holtteste Aradvármegye törvényhatóságának elhatározásához képest Aradra hozattatván, a felföldi temető halottas házában felavatkoztatott és 1915. évi december hó 6-án délután 3 órakor fog a rom. kath. egyház szereltársa szerint történt beszertelés után az aradi felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

A legfrissebb Hadur a haza védelmében elesett hősek vezérségéért a hadiékitménnyel díszített III. osztályú katonai érdemkeresztet adományoz a, Aradvármegye tisztviselői pedig felejthetetlen kedves kartársuk emlékét szívükbe záruva, minden időben kegyelettel és szeretettel fogják megőrizni.

Arad, 1915. december 4-én.

Nyugodjék békében az édes magyar haza földjében, melyért véret ontotta!

Alulirottak mély fájdalommal és szomorodott szívvel tudják, hogy imádott drága jó anyánk, nagyanánk, anyós és rokon, családunk díszé

özv. Lengyel Adolfné
szül. Steinhardt Rozália

áldásdus életének 88-ik évében, 1915. december 4-én hajnali 5 és fél órakor csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait hó 5-én, d. u. 2 órakor fogjuk Thökölytér 2b. sz. házából, az izr. sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Emléke mindig élni fog közöttünk!

Arad, 1915. december havában.

Austerweil Zsigmondné, Lengyel Fanny, Barta Salamonné, Lengyel Hanna, Glück Dezsóné, Lengyel Berta, Lengyel Lipót, gyermekei, Austerweil Zsigmond, Barta Salamon, Glück Dezső, Lengyel Lipótné, özv. Lengyel Tivadarné, özv. Lengyel Frigyesné vejei és menyei, Barta Adolf, Dr. Austerweil Géza és neje Heitz Julia, Lengyel Vilmos, Dr. Mann Adolf és neje Glück Ilona, Lengyel Magda, Lengyel Alfréd, Glück Erzsébet, Lengyel Aladár, Lengyel Böke, Lengyel Juliska, unokái.

NEMZETI SZINHÁZ

Vasárnap, 1915. évi december 5-én:

Délután fél 4 órakor mérsékei helyarákkal

Bob herceg.

Operette.

Este 7/8 órakor rendes helyarákkal

A) Bérlő. A) Bérlő.

Tiszturak a zárdában.

Operette 3 felvonásban.

Könyv-, papir- és zeneműkereskedés **Décsi Géza** Arad, Forray-u. Hanyady-palota Telefon sz. 902

Egy-egy má 30 fill.	Zeneműdarabok!		Minden má 30 fill.	
	Carmen ...	30 fillér		Wagner:
	Rigoletto ...	30 fillér		Siegfried ...
	Traviata ...	30 fillér		Loisengr ...
	Troubadur ...	30 fillér		Tannhäuser ...
	Hoffm. meséi ...	30 fillér		Walkür ...
	Szép Heléna ...	30 fillér		Pa-sifal ...
	Szev. borbély ...	30 fillér		Rózi ...
	Mártha ...	30 fillér		Nürnbergi ...
	Fell Vilmos ...	30 fillér		Mesterdánok
Zsidó ...	30 fillér	Rajnaki rőse		

Olcso karácsonyi vásár!	Papíráruk!		Olcso karácsonyi vásár!
	100/100 levélpapír boríték	K 2-20	
	100/100 szinesvelesű finom	K 2-80	
	100/100 érdespapírú finom	K 3-60	
	1 csom. 10 papír, 10 boríték	20 fill.	
	Ugyaz az finomabb	30 fill.	
	Ugyaz az selyem bélelssel	40 fill.	
	Szines vaszon, szegélyvel	50 fill.	
	Karácsonyi képeslapok 4, 6, 8, 10 fill.		
	Újévi képeslapok 4, 6, 8, 10 fill.		

APOLLO SZINHÁZ.

1915. december 5-én, vasárnap

A Nordisk Films Comp. újonsága:

Kétlekű ember

Bűnlügyl dráma 3 felvonásban.

Főszereplő: **Elsé Fröhlich.**

Párlít nagynéni

Kacagató vigjatek 3 felvonásban.

Vasárnap néntárvítás 1/3 óra-or Az előadások 3, 1/5, 6 1/8 és 9 óra-or, napokon 1/2, 1/8 és 9 órakor kezdődne

Káracsonyra!

legalkalmasabb és legolesobb beszerzési forrás:

KERPTEL

IZSO

Könyv-, zenemű- és papir-nagyáruháza

hol a legszebb ifjusági iratok, képes- és mesekönyvek továbbá mindentféle magyar és német nyelvű ajándékkönyvek, rom kath. és ref. imakönyvek, hangjegyek, operett- és couple-ujdonságok, karácsonyi albumok stb. nagy választékban kaphatók!

Továbbá érkeztek írőkészletek, bőr íróaljzatok, noteszek, bélyegkönyvek, töltőtollszárak, zsebkések, földgömbök, emlékkönyvek, lev.-lap albumok, karácsonyfadíszek, diszevélpírok, disztentatartók, zsebirónok, finom pecsétnyomók, társasjátékok, szines pecsétviaszok, szines és matt heliogravűrök, művészi olajfestmények, u. m. Peske, Rottmann, Spanyol, Kézdi-Kovács, Nagy Vilmos, Pap Emil stb. hiras magyar festők eredeti alkotásai, melyek havi részletfizetésre is kaphatók. Festékkazetták, (olaj- és akvarellek), stb. stb. legducsabb választékban.

Úgy könyvek, mint hangjegyekten továbbá levélpapíroknban is előnyös

alkalmi vétalek.

Divatos névjegyek és egyéb nyomtatványok zrlésos készítése. Festszeti kellekek: festővaszon, olaj- és akvarell festékek nagy készlete.

Nagy választék, olcsó árak, pontos kiszolgálás!

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papírkerekedése, Andrassy tér, (Fischer palota).

Legen jó eredménnyel alkalmazzzák

1933

A légutak megbetegedését, a garat és hörgök hurutjánál, tüdő- és molibárta-gyulladásnál.

A dnyé eperisse

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11.
(főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írásu amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és

Edison-féle diktálógép

kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-számoló- és sokszorosító-géphez, **csakis** elsőrendű minőségben.

COPYING OFFICE

írásai és sokszorosítási munkák vállalása.

Javító műhely

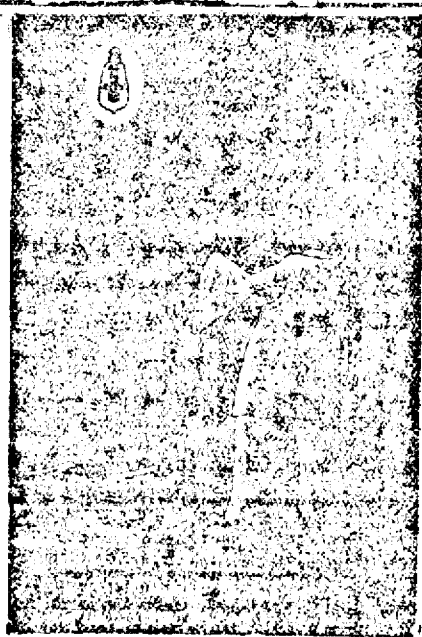
minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban **jótállás** mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai írodabutor.

Gyors- és gépinó szaktanfolyam.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 4655
Deák Ferenc-utca 40. szám.

Kérjük

igen tisztelt vevőinket, szíveskedjenek, tekintettel a háború okozta nehéz fuvarozási és munkásviszonyokra, becses

köszén és kokszt

megrendelések beosztását akkép megtenni, hogy nekünk a bázhozszállításra

legalább 2—3 nap

álljon rendelkezésünkre, hogy így figyelmes és gondos kiszolgálást kellő időben biztosíthassunk. —

Kitűnő tisztelettel 4655

Kneffel Károly és Fia

köszén és kokszt nagykereskedése
Boros Beni-tér 2. sz. Telefon 139. sz.

Veszek és eladok

regiség bútorokat, antik darabokat.

Hitelképes egyéneknek részletre is bérbeadok

bútorokat

a legelőnyösebb feltételek mellett. Vidéki megrendeléseket elfogadok.

Garai Károly

bútorkereskedő (törv. bej. cég)
Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz.
Telefon 778. sz. 601

Ivlámpa pótlásra a legelőnyösebb.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Kérje mindenütt az elismert legjobb

TUNGSRAM-lámpát.

Óvakodjunk az utánzásoktól!

Gyártja: 8781

az Egyesült Izzólámpa és Villamossági r.-t., Újpest.

3000 alkalmazott.

PFÄFF

varrógépek

műhímezésre és ipari célokra, utolérhetetlen tartósságuk, könnyű, zajtalan járás.

Waffenrad kerékpárok, Iró-angyal védjegyes és Columbia gramphonok, legújabb felvételű Király Ernő lemezek kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók
Arad, Szabadság-tér 5—6.
Telefon szám 96. 4057

Berlin-szálló

Budapest,
VI., Révay-utca 10. sz.
(Andrássy-ut és Vilmos császártól melletti.) 4654

Szolid, csendes, olcsó családi ház. 100 szoba, gőzfűtés, melegvíz, lift. Szobák 3 koronától feljebb; hónapos szobák mérsékelték. Kitűnő konyha.

Uraságok és kereskedő urak figyelmébe!

Hadi foglyok és munkások részére nagyobb mennyiségű jó meleg
erős téli vattás kabát drb K 15—
Jó meleg erős téli nadrág drb K 6—
Jó meleg vastag téli trikó ing drb K 5—
Jó meleg téli posztó harisnya drb K 4—
Egy komisz ing és alsó nadrág K 5—
Egy pár erős munkás bakancs, patkóval és szeges talppal K 25—

Mint hogy ezen dolgok nagy forgalomban vannak, igyekezzenek beszerezni, míg a készlet tart! 4710.

Kapható:

Herzfeld Gyula

ruhakereskedésében
Arad, Asztalos Sándor-u.

Kérje

ingyen és bérmentve órák-ról, arany- és ezüstművekről, hangszerekről, fegyverek-ről stb. 4000 képet tartalmazó kártyajegyzéket.

Ezt kártyát, Levelet János utca 1. sz. szállítás, Brix 1190. sz. (Csékeszt.)

Nikkel horgony-óra K 8.50, jobb K 4.50, O-estel (törv. rem.) óra K 4.50, svájci horgonyúttal K 5.—, háború-émlék-óra K 6.50, rádius-órára K 8.50, ébresztőóra K 2.50, nikkell-ébresztő K 2.90, falóra K 8.40, 3 évi jótállás. — Székhelye: utánvétel. Készletet minél előbb megrendezve vagy pénz vissza. 878

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára.

Gyermek-kocsik nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norimbergi, díszmü- és játék-áru üzletében 1681
Arad, Szabadság-tér 21.

Zongora javítások

és hangolások egy helyben, mint vidéken pontosan eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik

zongorahangoló
Arad, Batthyányi-u. 26.
Városi zeneköze.

Eladok

zeirt, szalonnát, szappant (4—5 éveset),

burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint vossok is. 2539

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5. 670. Megyei telefon 670.

Gyorsmelegítő

akaréktsághely és csarópkályhákat
árak és javít a legjutányosabb
áron

Szücs András

kályhakezítő Hassinger-u. 4.
Levélbeli meghívásra vidékre is
megyek. 4746

Cognac,
Likörök,

Szilvorium,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók

Körösvölgyi Pálinkaraktár,
Lloyd-palota. 850

Mától kezdve

üzletünk
az új helyiségben van

Andrássy ut 22. sz.

8401

Cipő Tőzsde.

Telefon szám 10—44. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közzhírré tételük, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közeggel a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főúrsítókknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar. kir. Pénzügyminisztérium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Harminoötödik Sorsjáték. 110.000 sorsjegy, 55.000 nyeresemény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1915. Dec. 21. és 22.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1916. Jan. 12. és 13.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1916. Febr. 1. és 2.		Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1916. Február 22. és 23.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1916. március 14. és 15.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona
1 &	60000	1 &	70000	1 &	80000	1 &	90000	1 &	100000
2 &	20000	1 &	25000	1 &	30000	1 &	30000	1 &	30000
3 &	10000	1 &	10000	1 &	10000	1 &	15000	1 &	20000
4 &	5000	1 &	5000	1 &	5000	1 &	10000	1 &	15000
5 &	2000	3 &	3000	3 &	3000	3 &	10000	3 &	10000
6 &	1000	5 &	2000	5 &	2000	5 &	5000	5 &	5000
7 &	500	8 &	1000	8 &	1000	8 &	2000	8 &	2000
8 &	300	20 &	500	20 &	500	20 &	1000	20 &	1000
9 &	100	110 &	300	110 &	300	110 &	500	120 &	500
10 &	100	4850 &	80	4850 &	80	4850 &	200	3850 &	200
3950 &	40	184000		4500 ny. Kor.	528000	5000 ny. Kor.	916500	4000 ny. Kor.	1.076.000
8500 ny. Kor.	283000								

Legnagyobb nyeresemény kiadásában:

Korona

1.000.000

(Egy millió)

1	Jut. Kor.	60000	60000
1	nyer &	40000	40000
1	&	20000	20000
1	&	10000	10000
1	&	8000	8000
1	&	6000	6000
1	&	5000	5000
1	&	4000	4000
1	&	3000	3000
2	&	2500	5000
2	&	2000	8000
3	&	1500	7500
3	&	1000	25000
5	&	500	25000
5	&	200	81000
7	&	100	76000
11	&	50	57000
30	&	20	6.120.000
33.000	nyer. és jutalom	Kor.	10.555.000

A nyertes az 500 nyeresemény közül a legnagyobbat kaphatja ki, azaz a jutalmat.

Az I. osztály huzása 1915. december hó 21. és 22-én tartatik meg. A huzások a Magyar kir. Lottójövedéki Igazgatóság, mint állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók. Budapest, 1915. évi december hó 6-én.

Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

A szájüreg desinfectálásánál, valamint a torokbetegséget előidéző

bacilláknak előlészénél, amely különösen gyermekeknek rendkívül fontossggal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem nélkülözhető a **Formodor tableta.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreg desinfectálja, utólag igen kellemes. Ara egy porcellán-szalonoének 60 fillér.

Fejkorlát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Krovil” korlát-kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Férfi szerek kiválóan készítője és egyedül nagy rakása:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerész Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Mogyorósszal szemben.)

A szépségápolás titka a használandó szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcsje Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely orém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerészárában Arad, Szabadság-tér.

Kovács Soma és Társa, Arad

gazd. gépek, gőzgép és malomszerek gyári raktára. — Kutak, szivattyúk, fecskendők, tömlők.

Raktárunkról azonnal szállítható:

Motorbenzin,	Ekék,	Corbin,
Gépolajok,	Boronák,	Faggyu,
Géphengerolaj,	Vetőgépek,	Szijjak,
Motorhengerolaj,	Rosták,	Ponyvák,
Gépkenőcs,	Konkolyozók,	Zsákok.

Apró hirdetések.

KÜLÖNFÉLE.

Egyesületeknek
felajánljuk szolgáltatásunkat tagdíjak beszédésére. Legelső referenciák. Messenger Boy vállalat Deák Ferenc-u. 8. 4769

Zongoramester.

Muzionista, Spiritista, Hyprotizőr. Álmodó gyógytára, Fejzámolás, Csodák titkainak mestere, páratlanul dícsérő ajánló bizonyítványok tulajdonosa Stampf Gusztáv Aradon, Mikos Kelemen u. 24. 4768

Bérelnek zongorát.

Ajánlatokat következő címre kérem: Kleinberg, Dr. Grosznál Luther-tér 2. 4771

Irgópeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszeresektől Perényi-utca 6. Telefon 833. Ugyanott elsőrendű üzemi kellékek is legolcsóbb áron. 8176

Váro termék.

kör-termék, megfigyelő állomások fertőtlenítésére legalkalmasabb Carbol savas mosó szappant ajánl Dr. Földes és Hehs pipere szapan és vegyszert gyára Arad. Különkint 4 koronáért. 12

Az „Aradi Kereskedők Köre” helyeszközlő osztálya

aradi elsőrendű cége részére 2 vaszakmabeli segédet és 1 könyvelőt, vidéki pénztárat részre pénztárost, végre helybeli és vidéki cégek részére egy irodistát a több rőtös, fűszer és vegyes szakmabeli segédet.

Ajánlatok fenti címre küldendők. Csak válaszlevéllel ellátott levelekre válaszolunk.

Az Aradi Kereskedők Köre helyeszközlő osztály igazgatója. 1346

Eladó

egy 163 cm. magas, kicsit deres, sötét pej, 5 éves, Gróf Károlyi Gyula tollvív mészéből származó Primusz Ivának

ménló

(tovagotni is lehet) 4000 koronáért; egy 163 cm. magas, deres, 10 éves, szolid

hátasló kanca

2000 koronáért. Komoly vevőnek a lovak megtekintésére kocsit küld Magyarbányhegyes állomásra özv. Jakabffy Zoltánné gazdasága, posta Dombiratos. 4689

Szalagfűrészeket

megvételre vagy kölcsönbe keresünk.

Czeiler és Szathmáry asztalos-áru gyára Aradon. 4767

Kitűnő minőségű

TEA

1/2 kiló 6 korona.

Portea 1/2 kiló 8 korona.

Kapható

Hajós Józsefnél

Arad, Csernovits Péter-utca 25. sz.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss: Hajós-főle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin”.

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legesebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a szin is lehet zsonni.

Szőrvesztő-Depilor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

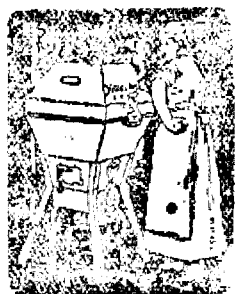
Hajós Arpád

gyógyesztárban

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1896. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Olcsó a szappan

ha John-mosógépet használjuk, mert csak 1/2 részét fogyasztjuk a kézi mosással szemben. Időt és pénzt takarítunk meg és a ruhát megkíméljük a dörzsöléstől John tejgőz mosógéppel.

Főraktár: 4781

Kovács Soma és Társa gépüzletében, Arad.

Hölgyközönség

szíves tudomására hozom, hogy az

ősi és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legújabb divatlapjaim után legizlésebb kostümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészíteni.

Szíves megrendeléseket kérek, kitűnő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc utca 39.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Két intelligens,

író urileány tisztességes pártfogó ismeretséget keresi olyan idősebb uriembernek, kik hajlandók lennének őket színpályára képpezteni. Leveleket „Karlér” jellegű kiadóhivatalba kérek. 4765

OKTATÁS.

Engelkeresek, szaktanfolyama.

(Leányok részére.)

Teljes és alapos kiképzés keresek, ügyvédi és vállalati írodák részére környvitel-, levelezés-, keresk. számtan-, gép- és gyorsírásban. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állás-követés. Külföldi oktatás német nyelvben. Lázár Vilmos-u. 2. Tel. alatt telefon 1046. 4756

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Mädchen

wird zu einem grösseren Kind aufgenommen. Minorita épület s. j. 3. szám. 4752

Mosonyvezető

december 15-iki beépéssel iparvasúti fizemhes felvétetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével és bizonyítvány másolatokkal a kiadóhivatalba „Megbízható” jellegű kettős borítékban küldendők. 4748

Jó magaviseletű

kifutó tin és ügyes tanuló leány, jó fizetéssel alkalmazást nyernekerpel kcsó könyvkereskedésében. 4770

Irodietanó

gyors- és gépirónó, jó számoló és jó írással, azonnal felvétetik Ehrenfeld Ignác főszernagykereskedésében Aradon. 4788

Agilis

férfit keresek, ki egy kitűnően bevált cikk ársztásával foglalkozna a városban. Napi kereset 20-30 korona. — Cim: Asbóth flimkölcsönző. Zrínyi-utca 4/c. 4748

Egy fűszer kereskedő segéd hadmentes, magyar, román és német nyelv ismeretekkel azonnal alkalmazást nyer. Cim Balk János Karánsebes. 4760

Egy fiatal fűszeres segéd

azonnali beépésre kerestetik Sáfáran Emilnél, Gyorok. 4721

Egy idősebb

bejáró főzőnő azonnal felvétetik Hajó-u. 4. Ugyanott egy nagyobb koksz kályha megvételeire kerestetik. 4785

ALKALMAZÁST KERES.

Irodietanó

állást keres, Cim a kiadóhivatalban. 4748

Okli. gépészmérnök

perfekt német logialkalmazást keres műszaki-, vagy műszaki kereskedelmi írodában. Ajánlatok az Aradi Kölcsey kiadóhivatalához kéretnek „Mérnök” cim alatt. 4747

Többszáz család

ki házigondnoki állást töltött be és ellátást adott, hasonló alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4709

Mosást és vasalást

elvételek házonkívül jutányos árban. Ferdinand-utca 8. I. a. 12. sz. 4741

KIADÓ LAKÁS.

Egy szép utcai szoba

konyha, éléskamra, minden hozzátartozóval azonnal kiadó Hajó- és Óvár-utca sarkán. 4708

Csinosan butorozott

udvari szoba kiadó december 15-től Edelspacher-utca 1. Értekezhetni lehet d. a. 12-től 2-ig. 4755

Világos

parkranylós discret bejárta erkélyes szalon szoba előszobával, elegánsan butorozva vagy anélkül kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál Hal-tér 6. 4758

2 és 3 szobás

elsőemeleti utcai lakás azonnal kiadó. Bővebbet Kis Ernő-utca 1. szám. 4775

Butorozott

2 ablakos utcai szoba, elegánsan, újonnan berendezve, kiadó Kölcsey-utca 8. 4669

Elegánsan butorozott

2 szobás lakás, konyha és fürdőszobával december 15-ére kiadó. Bővebbet Weiss Róza Deák Ferenc-utca 2. 4728

3 szobás

másodemeleti udvari lakás, 1 szoba külön bejárattal, minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt. Petőfi-utca 10. szám alatt azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél.

ÜZLETEK.

Egy igen jóforgalmu

vidéki üzlet trafik és ital mérési joggal azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4744

Kiadó!

Egy jóforgalmu hentes üzlet 2 szobás lakással együtt és hozzá tartozókkal február 1-re kiadó. Bővebbet Orcy-utca 24. 4740

Aradmegyében

vasúti állomáshoz közeli községben szatocsüzlet és kocsmá, bevonulás miatt, jutányos áron átadó. Közelebbit Reich S., Part-utca 1., telefon 717., Aradon megtudható. 4680

Jóforgalmu fűszerüzlet,

korlátolt italmérés és traffikkal, hadbavonulás miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4729

INGATLAN.

Egy adómentes

háza, szép szőlős kerttel a Densó-utcaiban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4759

Desszefi u. 9. számú

csinos földszintes bérház eladó. Értekezni Csaballa Emma Orcy-u. 8. I. em. 4762

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Teljesen új, használatlan

ebédli, nő- és férfi-szobaberedezés eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4757

Egy

nagy utazó bunda és egy tűzér kard eladó Deák Ferenc-u. 40. I. em. 4751

Hódmezőesi

tőgazdaságban termelt élőhalat, pontyot kg-ként 8 és 4 korona árban, pénz előleges beküldése ellenében, szállít Havas Jakab, Hódmező. Telefon szám 8. 4749

Egy

kitűnő hangu padlásos cimbszom eladó. Cim Zoráné Orcy-utca 5. 4761

Motor-benzin

legolcsóbb napi árban Kovács Soma Társánál Arad. 4780

Eladó

több száz darab lőtakaró, nyergek, löszerszám, míg a készlet tart, jutányos árban kapható Bleier Ignác Szent Pál-u. 12. 8086

Megvételeire keressünk

egy teljesen jó karban lévő használt egy vagy kettős számú pénzszerényt. Cim a kiadóhivatalban. 4742

Meleg báránnyőr belélek,

egy katonaszubbony kibélelésére elegendő mennyiség 20 koronáért kapható Gross Lajosnál, Boros Bani-tér 4. szám alatt. 4776

Mérsékelt osásharkörte

szőlő, többféle alma, citrom és más délgyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér Kereszt épület. 4599

Sarga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Tözségben. 8406

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Egy

alig használt nagy utazó bunda eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4646

Fűtőszelvény

3 lóerős, teljes üzemképes állapotban, eladó Klein Adolfnál, Beresényi Miklós-u. 17. 4688

Vesszők

lehetőleg új állapotban modern kivitelben egy ebédli és hálószoba berendezést. Ajánlatok „Hivatalnok” jellegű alatt a kiadóhivatalba intézendők. 4706

Eladó manófür készlet,

vadonat új, szép kazettában, karácsonyi ajándéknak alkalmas. — Ugyanott több párna eladó. Nádor, Hal-tér 1. 4720

Katonai szolgálatra alkalmas ló, 11-2 i nyereg és felszerelés kerestetik. Tabakovits Emil, Tököly-tér 2 a. 4722

Kerti vázlatokat, valamint kertterveket többféle stílusban mai kornak megfelelőleg elfogad, valamint szaktanácsokkal készséggel szolgál:

Jánosi János

nyug. Acsev kertész 4758
Arad, Aulich L.-utca 7/b.

Fajalmák.

Jonathán, Batul, Sikulai Ranett, Bór, Vanília, Törökballint, Sévári és Citromalma kicsinyben és nagyban legjutányosabb árban kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 4778

Hatóságilag engedélyezett

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintó-szert. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintó-szert bacillus áral:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 2-600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine” vegyészeti laboratórium

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45. 221

Szappan,

Gyertya,

Gyufa,

Gépfaggyu,

Gépolajok,

Focsikenőcs,

Zsiradékárak

Petroleum

nagy raktára

Hubert József

Arad, Szabadság tér.

Telefon 262. sz. 222